

Parifanijos Lietuviai

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

1

PASKIRAS NUMERIS 10 PENU

Lithuanian Weekly
Lietuviu savaitraštis

Nr. 20 (145)

Londonas, 1950 m. gegužės 19 d.

IV METAI

KAIP ŽUVO AMERIKOS LEKTUVAS

JAV karo laivyno pareigūnas pareiškė, kad ištyrus balandžio 8 d. rusų nušauto virš Baltijo jūros Amerikos lėktuvo jūroje rastas abi gelbėjimosi valtis ir lėktuvo ratą, laivyno vadovybė priėjo išvadą, jog visa 10 žmonių įgula žuvo. Tai rodo ir rastosios valtys. Viena apdegė dar neišskleista. Šis faktas ir rastojo rato tyrimo duomenys rodo, kad visi keturi lėktuvo varikliai sprogo arba ore, arba tuo metu, kai palietė vandenį.

Kitos informacijos iš Amerikos sako, kad amerikiečiai tiksliai žino minėto lėktuvo žuvimo aplinkybes, vietą ir laiką. Pateikiamos tokios žuvimo aplinkybės. Palengva lekiantį lėktuvą iš užpakalio staiga užpuolė keturi sovietų naikintuvai, kai jis buvo 30 mylių atstumu nuo vieno rusų okupuoto kranto ir numušė. Lėktuvas tuoj užsidegė ir degdamas įkrito į jūrą. Amerikiečiams žinoma ir tai, kad Rusija nesi-gailėdama pastangų ir nežiūrėdama priemonių ieškojo jūron įkritusio lėktuvo ir norėjo arba sudužusias dalis, arba įgulą gyvą ar negyvą surasti.

Kokiu būdu amerikiečiai tai patyrė, negali būti paaiškinta, nes tai būtų Rusijai gyvybinės reikšmės informacija.

PONAS LIE MASKVOJE

Pono Trygve's Lie, JTO gen. sekretoriaus pobuvęs Maskvoje užtruko ilgiau, kaip savaitę. Tuo tarpu Europos didžiųjų valstybių sostinėse jis išbuvo tik dieną — kitą. Kaip iš pranešimų aiškėja, jis ten turėjo pasikalbėjimų su Kremliaus didžiaisiais; net pusantros valandos kalbėjėsi su draugu Stalinu. Aplankė jis ir komunistinės Kinijos ambasadorių Maskvoje. Spaudai suteiktame pasikalbėjime Lie jokių sensacijų nepranešė.

Kaip žinoma, Lie kelionė turėjo tikslą su-reikšminti jo vadovaujamos JT Organizacijos vaidmenį, kuris dėl besiplečiančio Rusijos ir jos satelitų boikoto, tolydžio mažėja. Ar jam per šią kelionę pavyks kurių nors teigiamų vaisių pasiekti, netrukus turės paaiškėti.

KINAI SUSIKOVĖ SU PRANCUZAIŠ

Kinų komunistų kariuomenė susikovė su prancūzų kariuomene. Tai įvyko tuomet, kai kinų komunistai, užėmę kinų nacionalistų valdytą Hainamo salą, norėjo išsikelti Paracelio salose.

Paracelio salos yra tarpe kinų komunistų užimtosios Hainamo salos ir Indokinijos krantų. Salos priklauso Prancūzijai.

Ištas kinų komunistų džonkų (kiniški laivai) laivynas, pilnas kareivių, norėjo išlipti Paracelio salose. Tačiau salų puolimą prancūzų kariuomenė atrėmė. Dabar ten prancūzai yra parengties būklėje, kad galėtų panašų mėginimą atremti, jei tik ji kinų komunistai sumanytų pakartoti.

Čangkaišeko kariuomenė pasitraukė dar iš vienos — Čusano salos, esančios apie 100 mylių į pietus nuo Sanchajaus. Ar dar kokia sala kinų nacionalistams priklauso, išskyrus Formozą, neaišku.

RUSU NOTA PERSIJAI

Rusija įteikė Persijai protesto notą prieš tai, kad Amerikos žibalo bendrovė, ieškodama naftos, grėžia šulinius ir daranti kitokius tyrimus netoli Rusijos sienos. Rusija laiko, kad toks žygis iš Persijos pusės esąs priešingas rusų-persų 1921 m. susitarimui ir gresia Rusijos sienų saugumui. Minėtas rusų-persų susitarimas suteikia rusams teisę daryti intervenciją tuo atveju, jei Persijos teritorija būtų užsienio valstybės panaudota kaip bazė veiklai prieš Rusiją.

Amerikos užs. reik. ministerijos pareigūnas, kalbėdamas apie šį Rusijos žygį, pavadino jį dar viena, nieku nepagrįsta, sovietų fantazija. Tačiau kai kurie stebėtojai prileidžia, kad pastarasis rusų žygis reiškia Rusijos spaudimo į Persiją pradžią.

EISENHOWER'IS — ATLANTO KARIUOMENĖS VADAS

Amerikos generolas Eisenhower'is, antrojo pasaulinio karo metu buvęs vyriausiasis sąjungininkų kariuomenės vadas Europos fronte, numatomas Atlanto Pakto valstybių vyriausiu karinių pajėgų vadu.

SAVAITĖS IVYKIAI

TRIJŲ DIDŽIŲJŲ KONFERENCIJA

Pereitą šeštadienį Londone baigėsi JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos užsienio reikalų ministrų konferencija. Ji truko tris dienas. Konferencijai pasibaigus buvo išleistas bendras pranešimas, kuriame pabrėžiamas nuomonių vieno. dumas pagrindiniai klausimai. Sutarta, kad:

1. Reikia išlaikyti ekonominio ir socialinio gyvenimo lygį ir tuo pačiu metu išvystyti pakankamą gynybos pajėgą;

2. Reikia artimesnio visų pajėgų bendradarbiavimo;

3. Reikia Pietų Rytų Aziją bendromis jėgomis gelbėti.

Viešas įspėjimas. Komunikatas sako: Laisvojo pasaulio pajėgos nebus panaudotos užpuolimui. Yra tik viena militarinė ir agresinė valstybė pasaulyje, kuri varo kampaniją prieš mus ir mūsų tikslus. Pasitikėjimas laisve negali būti aklas; reikia jėgos jai saugoti, visiems ir viešai reikia žinoti pavojus ir jų pobūdį. Ministeriai sutarė dėl politikos visose pasaulio dalyse, įskaitant Vokietiją ir Austriją.

Azija. Pietų Rytų Azijoje būklė gerėja. Ir toliau bus remiama ten susidariusių tautinių valstybių vyriausybės jų kovoje prieš komunistinį imperializmą. Bus dedamos pastangos pakelti ekonominį tų kraštų lygį.

Afrika. Pripažįstama, kad ten yra rimta būklė. Nutarta imtis priemonių užkirsti kelią ginklų kontrabandai į tuos kraštus ir visomis jėgomis parodyti tikruosius komunizmo tikslus. Prancūzija ir D. Britanija sutaria glaudžiai bendradarbiauti Afrikos klausimais, o Amerika tas pastangas parems. Ministeriai sutarė

Dažniau rinktis posėdžius. Sekanti ministerių konferencija numatoma Naujorke, prieš JTO pilnates posėdį.

Dėl Vokietijos. Britanija, Amerika ir Prancūzija nusprendė kol kas nesudaryti taikos sutarties su Vokietija. Vakarų Vokietijos ministeriui pirmininkui Dr. Adenauer'ui ministeriai pasiuntė notą, kurioje išdėstė tą būklę ir pažymėjo, kad sąjungininkų kariuomenė Vokietijoje bus ir toliau laikoma, bet ne kaip okupacinė pajėga, o kaip priemonė galimo užpuolimo atveju kraštą apginti. Vokiečių vyriausybės savarankiškumas ir atsakomybė bus laipsniškai padidinta, tačiau gynybos ir užsienio politikos reikalai ir toliau pasiliks iš dalies sąjungininkų kontrolėje. Vokietija bus laipsniškai priimta į laisvųjų Europos tautų bendruomenę. Kuomet tai įvyks, tada bus atšaukta kontrolė ir suteiktas didžiausias suverenumas, koks tik gali būti okupaciniam valdymui esant.

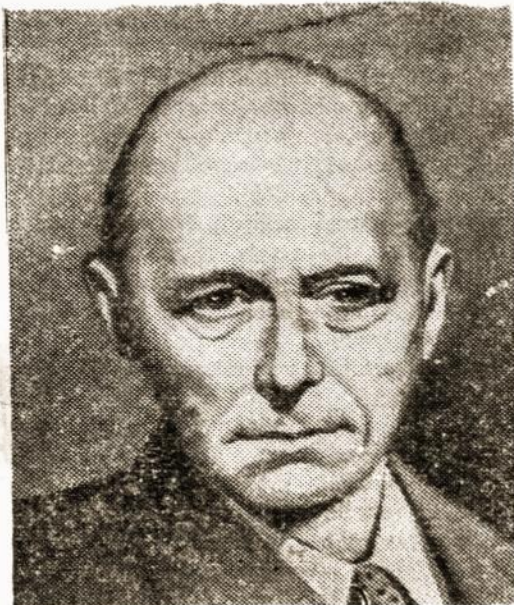
Dr. Adenauer'is, gavęs notą, pareiškė, esąs patenkintas ir džiaugiasi matydamas tikrą kelią į Vokietijos laisvę.

Maskvos radijas šią konferenciją aiškino kaip naują žingsnį naujam karui pasiruošti.

12 MINISTERIŲ KONFERENCIJA

Šį pirmadienį Londone prasidėjo dvylikos, Atlanto pakto pasirašiusių valstybių užsienio reikalų ministrų konferencija. Ji yra ne vieša, dėl to jos svarstomi klausimai patiriami tik iš pranešimų, kurie po posėdžio paskelbiami. Iš jų aiškėja, kad svarstoma gynybos planai ir jų finansavimas. Konferencija šią savaitę baigsis. Bevin'as, Acheson'as ir Schuman'as atski-

Thomas K. Finletter'is, naujasis Amerikos aviacijos ministeris.

rame posėdyje trečiadienį svarstė Austrijos taikos sutarties sudarymo galimybes.

Benelux'o (Belgijos, Olandijos ir Luksemburgo) valstybių užs. reik. ministeriai atskirai svarstė Schuman'o planą, liečiantį Prancūzijos ir Vokietijos sunkiosios pramonės (anglies ir plieno) sujungimą. Dalyvavo ir šio plano iniciatorius min. Schuman'as.

„New York Times“, rašydamas šios konferencijos progą, pažymi, kad Europos valstybių vyrai vis labiau įsitikina, jog Rusija, siekdama savo tikslų, imasi ne tik šaltojo, bet ir tikrojo karo. Dėl to konferencijoje dalyvaują 12 ministrų būklę realiau ir pesimistiškiau vertina, kaip anksčiau.

NELAUKTI TURKIJOS PARLAMENTO RINKIMŲ DUOMENYS

Pereitą savaitę Turkijoje įvyko antri, Turkijos istorijoje, parlamento rinkimai. Užsienio korespondentai savo pranešimuose pažymėjo, kad rinkimai buvo visiškai laisvi ir slapti ir tokia tvarka atliekami, kaip bet kuriam senos demokratijos krašte. Rinkimuose, kaip varžovės, dalyvavo dvi didžiosios partijos: respublikonų ir demokratų. Respublikonų partija buvo pozicijos partija ir kraštą valdė 27 metus. Paskutiniame parlamente ji turėjo 402 atstovų iš bendro 465 atstovų skaičiaus, o demokratų partija — tik 32. Pastaruosius rinkimus, visų stebėtojų nemažam nustebimui, laimėjo iki šiol opozicijoje buvusi, demokratų partija. Tuo tarpu dar negalutiniais duomenimis, ji gavo 393 atstovus. Ikišiolinis Turkijos prezidentas Inonu'is, kuris buvo išstąsęs savo kandidatūrą, išrinktas, bet 9 vyriausybės nariai neišrinkti.

Ryšium su įvykusiais rinkimais, dabartinė vyriausybė atsistatydino. Bus visiškai nauja Turkijos vyriausybė. Prezidentu bus, kaip spėjama, H. Ozyuruk'as, aukšč. teismo pirmin. Naujosios vyriausybės užsienio politika nepasikeisianti.

BRITŲ ŠEIMOS KRAŠTŲ KONFERENCIJA

Šį pirmadienį Sidney, Australijoje, prasidėjo Britų šeimos kraštų atstovų konferencija. Ji svarsto pietų rytų Azijos kraštų aktualiuosius klausimus.

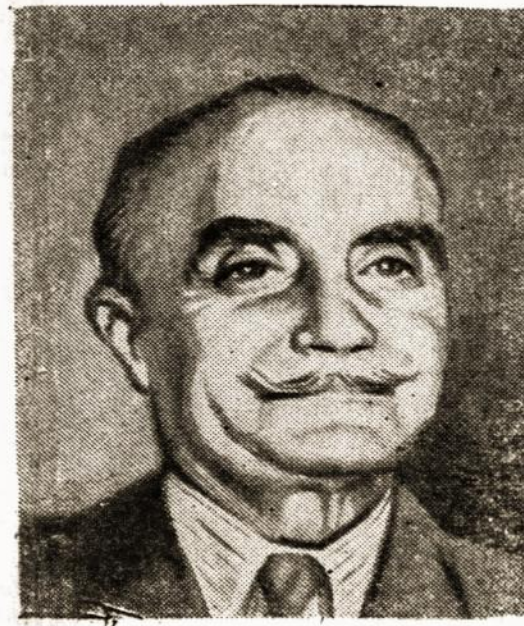
Baklė toje pasaulio dalyje kelia rimtą susirūpinimą. Malajuose, dėl komunistinių gaujų veikimo, neramu, o dar blogiau yra Indokinijoje. Kinijoje komunistų laimėjimas padidino tuose kraštuose partizaninį karą. Indokinijos partizanai, Ho Min'o vadovaujami, gauna iš Kinijos komunistų didelių ginklų transportus. Indokinijos pasieny susitelkė apie 700,000 Mao Tse Tung'o kareivių, kurie yra parengtyje žygiui.

Konferencija turės apsvarstyti komunistinės grėsmės pavojų atsidūrusiems kraštams pagalbos reikalą ir sudaryti atskirą organizaciją kovai su komunistiniu pavojumi tuose kraštuose vadovauti.

PIGI PROPAGANDA REPARACIJŲ VARDU

Paskelbus rusams, kad vokiečių karo belaisvių grąžinimas iš Rusijos baigtas, Vokietijoje kilo visuotinis nusivylimas kartu ir pasipik-(Tęsinys 6 puslapy)

Gen. N. Plastiras, naujosios Graikijos vyriausybės ministeris pirmininkas.

DBL Sporto Sąjos vadovybės pirmininkas G. Glatkauskas įteikia pereinamąjį taure Anglijos lietuvių stalo teniso meistro vardą laimėjusiam B. Vilūniui.

UŽSIENIO RADIJAS RUSIJOJ GIRDIMAS

Kai po kovo 12 d. Rusijoje įvykusių rinkimų konstitucija numatyta laiku aukšč. taryba nesusirinko, vakarų valstybių radijas, Rusijos gyventojams skirtose transliacijose šį atsitikimą pradėjo kelti aikštėn, kaip konstitucijos nesilaikymo faktą. Ta proga buvo iškelta ir daugiau panašių faktų, kaip komunistų partijos konferencijos ir visasąjunginių jos suvažiavimų nešaukimą. Nors sovietų radijo stotys ir labai stengiasi vakarų transliacijas stelbti, kad jų negalėtų klausyti Rusijoje gyveną žmonės, panašiai, kaip kad naciai darė, bet, matyt, visiškai negali jų balso nustelbti. O kada nuo užsienio informacijos ir žinių neužsiveriama, tai pradeda griūti ir sovietinės propagandos kuriamasis mitas ir nepageidautinos nuomonės įsivyrėti.

Norėdami tokių nuomonių plitimui galimybes sumažinti, sovietai turėjo sušaukti neseniai išrinktąją aukšč. tarybą. Oficialus pranešimas sako, kad pasiremiant konstitucijos 55 straipsniui, taryba šaukiama birželio 12 d. Tuo tarpu tas straipsnis kalba apie tarybos sušaukimą mėnesiui po rinkimų praėjus. Vadinas, pagal tą straipsnį taryba turėjo būti sušaukta jau balandžio 12 d. Šis atsitikimas vaizdžiai rodo, kad užsienio radijas Rusiją pasiekia.

Iki šiol Rusijai skirtą informaciją perdavinėjo 73 radijo stotys. Atsižvelgiant rusų pastangų jas nustelbti, norima radijo stočių skaičių padidinti iki 100, dalį jų įtaisant laivuose, kurie galėtų arčiau Rusijos priartėti. Be to norima panaudoti oro pusles spausdiniamis Rusijoje paskleisti.

ANGLIJOS IR VALIJOS RINKIMAI

Pereitą savaitę Anglijoje buvo valsčių ir mažesnių jų miestų savivaldybių rinkimai. 378 vietose rinkta 6.138 atstovų. Bendri rinkimų duomenys rodo nežymų posūkį dešinėn nepriklausomų atstovų, liberalų ir komunistų sąskaiton. Komunistai buvo pasiūlę 420 atstovų, bet nė vienas neišrinktas. Tuo būdu jie prarado net ir turėtus 7 atstovus. Daugelis komunistų atstovų gavo nuo kelių iki keliadesimties balsų.

MIRŠTA SOVIETINIAI GENEROLAI

Neseniai buvo paskelbta apie aukšto Rusijos vidaus reik. ministerijos pareigūno, 45 m. amžiaus, gen. leit. Grigorovič'o, mirtį. Tai jau šešiolikto jauno sovietinio generolo mirtis per paskutiniuosius pusantų metų. Toks dažnas jaunų sovietinių generolų mirimas taikos metu, savaime suprantama, vakarų pasaulyje iškelia ne vieną klausimą.

PRANCŪZAI ATLEIDO CURIE

Prancūzų vyriausybė atleido prof. Joliot-Curie iš aukštojo komisaro atominiam reikalams, taip pat ir iš Mokslinių Tyrimų Komiteto nario pareigų už tai, kad jis yra aršus komunistas. Prieš tai jis yra pareiškęs, kad nė vienas komunistas mokslininkas neperleis net dalies savo žinių, kurios galėtų būti panaudotos karui prieš Rusiją.

MINĖKIME LIETUVIŲ GENOCIDO DIENĄ

1941 metų birželio 14-oji diena amžiams įėjo į Lietuvį Tautos kančių ir aukų istoriją. Masiniai areštai ir deportacijos į sovietines vergų darbo, bado ir mirties stovyklas Sovietų Sąjungą tada pradėjo visuotinį mūsų tautos naikinimą. Tuo vienu sykiu buvo deportuota mirčiai apie 40,000 lietuvių. Bet tai tebuvo pirmoji Sovietų Sąjungos pavergtosios Lietuvos kruvinųjų Kalvarijų stotis. Birželio 14-oji mūsų tėvynėje kartojasi kiekvieną dieną! Sovietų Sąjungos genocidinis režimas Lietuvoje jau yra sunaikinęs daugiau kaip ketvirtąją dalį visos mūsų tautos. Kas ketvirtas lietuvis yra nužudytas, nukankintas arba pasmerktas mirti. Esantieji krašte kiekvieną baimės ir nerimo dieną laukia, kada nepasotinamas NKVD molochas pareikalaus ir jų laisvės ir gyvybės aukos.

Chartos ir deklaracijos, sutartys ir tarptautiniai Sovietų Sąjungos įsipareigojimai jų neapsaugo ir neapgina. Diena dienon, metai iš metų milijonai ir dešimtys milijonų sovietinės diktatūros kankinių šaukiasi teisingumo ir išvadavimo. Bet laisvasis pasaulis tikrai yra savotiškas. Jis jaudinasi dėl nelaimės ištikto gyvulio, bet yra kurčias ir nejausantis milijonams žudomų nekaltų žmonių, milijonams kankinamų kūdikių ir senelių, milijonams našlaičių ir suardytų šeimų, milijonų kapams Komi, Kolymos, Altaus ir kitose Sibiro ir arktikos srityse.

Laisvojo Pasaulio Lietuviai, birželio 14-oji mus įpareigoja ne tik prisiminti Sovietų Sąjungos vykdomo genocido aukas: nukankintus ar tebekankinamus mūsų artimuosius — mūsų motinas, žmonas, vyrus, vaikus, mūsų brolius, mūsų gimines, draugus ir pažįstamus. Birželio 14-oji mus įpareigoja priminti tą mūsų tautos ir kitų Sovietų Sąjungos naikinamų tautų šurpą tragediją visam laisvajam pasauliui. Birželio 14-oji įpareigoja laisvojo pasaulio lietuvius taip šukelti, kad kurtieji išgirstų ir aklieji pra-

regėtų, koks baisus žmogaus ir tautų naikinimo nusikaltimas vykdomas anapus geležinės uždangos. Birželio 14-oji ypačiai įpareigoja tuos laisvojo pasaulio lietuvius, kurie patys yra buvę anų siaubo dienų liudytojai, kad jie tą siaubą liudytų laisvojo pasaulio sąžinei, ir drąsintų laisvojo pasaulio valią ryžtis žmogaus ir tautų naikinimą Sovietų Sąjungoj sustabdyti.

Birželio 14-oji yra lietuvių susikaupimo ir gedulo diena. Lietuvos vėliava tepakils iki pusės stiebo ir kiekvieno lietuvių nešiojamą Vyties ar tautinių spalvų ženklą pridengs gedulo šydas. Gedulo ženklą tą dieną lietuvis neorganizuos ir nelankys pramogų.

Birželio 14-oji yra protesto diena. Protestas prieš Sovietų Sąjungos vykdomą žmogaus ir tautų naikinimą. Protesto ženklą tą dieną lietuvis badaus, reikšdamas savo solidarumą genocido aukoms.

Birželio 14-oji yra kovos diena. Priešgenocidinės kovos diena. Kovos dėl žmogaus ir tautų teisės gyventi dieną. Kad ta kova su Sovietų Sąjungos vykdomu lietuvių naikinimu būtų galima vesti be atvangos ir vis platesniu mastu, birželio 14-oji įpareigoja lietuvių į tą kovą aktyviai įsijungti ir bent dalį savo tos dienos uždarbio skirti Tautos Fondui.

Laisvojo Pasaulio Lietuviai, birželio 14-oji yra tautos skausmo diena.

Tegu šis skausmas sustiprina mūsų pastangas Tėvynei išlaisvinti ir tautai išlaikyti gyvai.

Tegu šis skausmas visus laisvojo pasaulio lietuvius suriša su Tėvyneje kovojančiais ar genocidiniame ištremime kankinamais ir nukankinamais mūsų broliais į vieną gyvą ir nesunaikinamą Lietuvį Tautos Bendruomenę.

VYRIAUSIASIS LIETUVOS IŠLAIVINIMO KOMITETAS

Vokietija, 1950 m. gegužės 10 d.

OŽYS MALĖ, OŽKA PIKLIAMOJO

Malonu, kad į „Liudininkais esame“ p. A. Vanagas „Brit. Liet“. 15/140 atsiliepė straipsniu „Kažin, ar verta jaudintis“.

— Tu ne ponas, tik poniškai atrodo, aiškinosi vienos stovyklos vyrai savo draugai Kazimierui, kuris rodė nepasitenkinimo, kad jį, tokį pat, išskiria iš kitų. Nesu net buvęs komendantas, įsakinėti niekam neturiu teisės, niekas čia to ir neįdaromė, viskas gera valia, tad gal ir čia tik taip atrodo! Pasakyti savam laikrašty galima. Tik keistoka, kad sudrumstus nedidelius vandenius, paprastas reikalas jau pasirodo problemų aukštybėse. Dabar toki laikai, kad keturi (ar daugiau) didieji apie didžiulius problemas tik tupinėja, tai kągi mums, mirtingiesiems. Kad turime reikalingesnių dalykų ir juos svarstome — labai gerai; kad turime ir mažesnių ir jų neužtemame irgi gerai, nes namuose visko reikia. Su įdomumu laukdamas didesnių, naujų ar naujam aspekte problemų svarstymo, noriu dėl minėto straipsnio čia pasisakyti.

Atsimenu, gerai prieš 20 metų, terorizuojami Vilniaus lietuviai, trupučiuką pasijuokė iš lenkų, pasikviesdami talkon kanonizuotus ir tikrai, ypač mums, brangius dalykus. Lenkų sine-dronas trynė rankas — sumalsim litvinus! Lietuvį ginti stojo garsūs knygų kolekcionierius, advokatas, lenkas Vrublevskis. Abiem pusėm talkininkavo-teologai. Lietuviai bylą laimėjo; lenkams iš didelio debesio tik kaktos rasotos paliko. Kad aš aname straipsnyje pasijuokiau — nesiginu. Bet, kai krečiami juokai, kai scenoje, be prievartos debiutuoja „vyras su sijonu“, neišsilaikiau nesijuokęs.

Jau Lietuvoj buvo girdėti, kad kaikurie „bačkininkai“, ar šiaip neturį stiprių įrodymų, įspūdingesniams priešui sutraiskymui, vartojo žodį-demagogija. Nė reveransai to žodžio nepataiso. Tas žodis, kaip aš jį suprantu ir kaip girdėjau iš savo mokytojų, nepageidautinas vadinti savo priešus, juo labiau bendradarbius. Nebent, jei dabar, kaip ir demokratija, tas žodis įgavo naują, šiuo atveju švelnesnę prasmę. Reikia, tad laukti, kad naujai pasirodančios jumoro, gal kartais turinčios panašumo į smalesnę seserį-satyrą, knygos bus pavadintos sutrumpintai — Demagogija.

Mes pasauliui šiandien daug liudniau kaltė-tume apie Rytprūsius ir kitas lietuviškąsias, už valstybės sienų esančias sritis, jei savo laiku, tų vietų lietuvių būtų buvę, kaip peršama, realūs ir net nemušami, neniekunami, rodydamies kultūringi, būt prisiėmę suvereninės valstybės kultūrą. Tos visos vietovės, nors ten tik vardai būtų likę, tie visi vardai, nors kartais priešais būtų tapę, ar nors sukeltų jie mūmuse tik malonumą, kaip autorius rašo, Lietuvos byloje suprantančioms galvoms bus daug svaresni liudininkai, negu mūsų vieno kito smarkesni gerklė. O vis dėlto jie garsina Lietuvos vardą, ką ir mes darome, tik gal kiek savotiškiau. Nevertėtų, tad mums juos, laiko gerokai apzu-lintus, patiems nuvertinti, ką mūsų priešai ne tik pasigardžiuodami daro — tiesiai naikina. Netik gyvi, bet ir muzėjiniai dalykai kovoje turi vertę, juo labiau, kad mes kovojam savąja kultūra. Visų tipų, visų laikų, ar Vytautinės, ar unijos-Mickevičinės, ar Basanavičiaus gady-

nės, ar dar kitoki lietuviai turime klaidų — žmonės esame. Tačiau jų didesnių, ar mažesnių darbais, dainomis maitinamės, „stiprybę semiamė“, ne vien tik malonu.

Pasakojama, kad Horacijų vaikystėje motina už eilėraščių gerokai aplupusi. Šis, žadėdamasis jų daugiau nerašyti, net nenorėdamas, eiliuotai atsakė: „Iam, iam carissime mammam, amplius non scribebam“ (— jau, jau, mama brangioji, daugiau nerašysiu!) Abejoju, ar ir mes, nors mušami, pagysime iš savojo romantizmo — „vilkais gimėm, vilkais staugiam!“ Nebuvom praktiški prie raudonųjų, prie SS-kų, nors kraujo kainavo, bet užtat žinovai ir šiandien mums akių nebedo. Linkėčiau ir toliau eiti savo pėdomis. Būrelis esame, kai būsime praktiški vienas dėl vieno, antras dėl kito, ir t.t. nežinosime ribų — kada gana ir greičiau, negu tikimės, susirivėliuosime. Tegu tai bus tik parapijiniis žvilgsnis, bet jis šiandien daugelio nepeikiamas, nors jis Jums obskūrantiskumu kvepia. Kasdieninio praktiško lietuvis turi į valias. Praktiško mums reikia, ypač, į ateitį, nes ne šia diena, o ateitimi gyvename. Atrodo mažniekis, bet iš jų — gyvenimas.

PENKI — KIAUŠINIAI

HYWEL DAVIES

Marė ir Viljamas nuleido galvas ir nežiūrėjo vienas į kitą. Argi iš pat padžios jie nesuprato, kad čia eina kova dėl pirmavimo. O dabar čia, to stambaus, raudonsnukio asilo kvaile burna jiems tatau garsiai pasakė.

— Jūs esate bukalgalvis, — atkirto Marė.

— Žiūrint iš religinio taško, — baimingai tęsė Danas, — jūs turite dalintis laime ar nelaime iki mirties jus išskirs.

— Tu palaikai jo pusę, — šaukė Marė. — Ne mirtis, bet penki kiaušiniai mus skiria.

— Ištikrųjų gėda ginčytis kaimynų akivaizdoje, — pasakė Viljamas šukuodamas pirštais savo barzdą. — Žmonele, cikš čia ir mes pasikalbėsime.

Danas stebėjo juos įbedęs akis. Jis nepri- valo praleisti nė trupučio šios sūrios istorijos. Dabar Viljamas prie virtuvės spintos kalbėjo ramiai, švelniau padėję, o toji ragana Marė suodino, dergė, bet jis negalėjo išgirsti nė žodžio. Kaip gaila būnant tarpininku negirdėti derybų pabaigos.

— Taigi, brangioji Maryte, — pagaliau garsiai prašneko Viljamas, — tu buvai protinga, tad eisime pagaliau valgyti. Trys kiaušiniai man.

Tai buvo vėl benzinas ir ugnį.

— Tuč tuojau grįžtu pas motiną, — šaukė Marė.

— Eik tuojau pakinkyk tą, savo padusį, Šonį ir priiršk prie ratų mano karvę.

Ir dėl Dievo Viljamas išėjo, pasigavo arklių, uždėjo pleškę, įstūmė jį tarp ienų, pašaukė karvę, užrišo jai ant kaklo saitą o jo galą priiršo

ALIARMAS IŠ TOLI

Jeigu Indokinija būtų Europos žemyne, tai šiandien visi mės jaustumėm, kad karas gal jau ir čia pat — prie durų slenkščio. Šiandien pasaulinė būklė gali būti drąsiai prilyginta 1938 m. būklei, kuomet Hitleris žygiavo į Vokietiją. Tuos laikus daug kas prisimena. Iš anuo laiku susidariusios būklės kilo II Pasaulinis karas.

Šiandien vietoj Hitlerio ruošiasi žygiui Mao-tsetung'as, vietoj Čekoslovakijos — į Indokiniją.

Ką turi bendro anų laikų Čekoslovakija su dabartine Indokinija? — tūlas paklaus nustebeš. Labai daug; tam tikrais požvilgiais gal net daugiau, kaip Čekoslovakija. Indokinija yra D. Britanijos ir Prancūzijos dalis ir nepaprastai svarbi dalis: ūkiniu ir strateginiu atžvilgiu. Visos svarbesnės Prancūzijai, Anglijai ir visam Europos žemynui reikalingos žaliavos yra indokiniškos arba gretimų kraštų kilmės. Jeigu Europa netektų šių žaliavų šaltinių, jos ūkis

BRITANIJOS LIETUVIŲ GALI IŠSIRAŠYTI:

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

pas mūsų atstovą

J. Glušauską,

35, Cator St., West Hindmarsh,

Adelaide, S.A. Australia.

BELGIJOS LIETUVIAI

pas mūsų atstovą

St. Paulauską,

81/186, Paire du Horloz,

Tilleur-Liege, Belgique.

DANIJOS LIETUVIAI

pas mūsų atstovą

Č. Šliaušinską,

Kaeragervej 12,

Kobenhavn, Vanlose, Danmark.

PRANCŪZIJOS LIETUVIAI

kreipdamiesi į mūsų atstovybę

Section lithuanienne

CFTC, 26, rue Montholon,

Paris 9e, France.

Prenumeratos kainą ir išsirašymo sąlygas paaiškins minėtų kraštų atstovybės.

„Britanijos Lietuvio“ Administracija

Manchesterio Lietuvių Sporto Klubas „Kovas“, dviejų metų sukakties proga, gegužės 27 d (Sekminių išvakarė) rengia Cheetham Hill, Cheetham Public Hall, įdomų ir linksimą

KAUKIŲ VAKARĄ.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į mūsų vakarą. Pageidaujame gausiau dalyvauti su kaukėmis, nes bus skiriamos geriausiom — premijoms. Pradžią 17 val. Salė pasiekama iš Cannon St. už 2 p. autobusiais: 4; 35; 59; 60; 62; 62x; 75.

Neapsimoka laužtis į atidarytas duris — ne-reikėjo rašyti simpatiško žodžio: „pamokančio pobūdžio“. Tas savaime suprantama. Visas gyvenimas, visi žmonės, šis laikraštis su jame Tremtinių Bičiulio Adomėno „žygiais“ ir Jūs, malonus Pone, visi mokomi ir mokomės; kiti vien pasivaikšiojimu pamokslus sako. Tik nevisada ir nevisiems mums sekas būti gerai mokytojais ir mokiniais. M. N.

prie vėžėčių. Nejau negalima rasti teisybės šiame ginče. Gelbėk Viešpatie. Viljamas įsėdė į vežimą šalia savo Marės, suragino arklių ir Šonis pradėjo žingsniuoti.

Danas sekė keliu. Niekas neturi pasprukti jo nepastebėta. Pagaliau slėny Viljamas vėl pareiškė savo nuomonę.

— Gėda palikti mane sutuoktųjų dieną, Maryte. Tau bus didelė gėda, o aš būsiu labai vienišas ant Geltonųjų kalnų. Labai bloga, žmonele, yra gyventi vyrui vienam. Ir tu būsi niekam tikusi, nekenčiama senmergė, kol tave žemė priglaus.

— Aš galvoju tą patį, — švelniai atsakė Marė.

Išėdamas iš už kampo ir braukdamas nuosies varvantį prakaitą, Danas pamatė juos grįžtant atgal ir sustojo, kaip nušautas triušis.

— Pagaliau susitarta, — sušuko jis, parodydamas savo nusivylimą.

— Taip tikrai, — atsakė Marė.

— Trys kiaušiniai man ir du jam.

— Vėlniava su ta boba, — sušuko Viljamas.

— Atgal, Šoni, atgal pas jos motiną.

Viljamas neatvėrė burnos iki jie nesustojo prie jos motinos namų, nors Marė ir šniurkštė.

— Lipk lauk, senmerge, — sušuko jis.

— Statyk ant žemės savo senas kojas.

Tačiau Marė nejudėjo.

— Ar tu manęs negirdi, žmone?

Nė žodžio. Buvo tylą. Šonis nukorė galvą, karvė nejudino nė uodega, Marė sėdėjo, kaip akmuo. Viljamas dairėsi aplinkui, o Danas sulaukė net kvapą.

— Grįžk arklių ir važiuok namo, — nedrąsiai tarė Marė.

— Kitaip sakant, man trys kiaušiniai? — paklausė Viljamas.

Marė užsidengė priekaište akis ir pradėjo verksti. Ji verkė ilgai ir garsiai.

— Ar trys man? — vėl paklausė Viljamas.

— Ėsk visus savo prakeiktuosius penkis, — pagaliau ji išstenojo. (Galas)

atsidurtų katastrofinę būklę. Tai reikštų — nedarbą, streikus, riaušes, komunizmą. Tuomet joks Maršalo planas nebegalėtų padėti.

Indokinijos strateginės reikšmės čia neliesiu, nes tektų aiškinti visą tolimų kraštų geografiją.

Tokiai būklei esant tarptautinis komunizmas jau treči metai kariauja Indokinijoje, Malajuose ir Burmoje, taip vadinamą „šaltąjį karą“. Nė D. Britanijai nė Prancūzijai nepasisekė nugalėti ten veikiančių komunistinių partizanų.

Gal jų (D. Britanijos ir Prancūzijos) laimėjimas ir buvo visai arti, bet štai Maotsetung'as laimėjo Kinijoje. Jo milijoninės armijos atsidūrė prie Indokinijos sienų.

Kas toliau? Tai buvo mįslė ir prancūzams ir anglams ir amerikiečiams.

Po Maotsetung'o trijų mėnesių vizito Maskvoje mįslė išsprendė. Maotsetung'o kareiviai pradėjo statyti naujus kelius į Indokiniją (net Indokinijos teritorijoje) siųsti šimtais parengtus kareivius į Indokiniją, užėmė strateginiai svarbią salą ties Indokinijos krantais iš kurios dabar pradeda veikti 250 sovietinių lėktuvų.

„Šaltasis karas“ ten jau nejuokais pradeda virti ir kunkuliuoti.

Maotsetung'ui ar Kremlui visai nesvarbu, kiek šis „šaltasis karas“ pareikalaus kareivių gyvybių ir pinigų. Nė vieno, nė kito ten niekas neskaičiuoja.

Bet visai kitaip yra Prancūzijoje. Čia kiekvienas skatikas skaičiuojamas — ne tik valdžios, bet ir kiekvieno paskiro prancūzo. Kiekvienas kareivis, prieš įlaipdinant į laivą, tėvų graudžiai apverkiamas. Šiandien jau 150.000 Prancūzijos kareivių yra palikę savo namus ir kovoja Indokinos kalnuose. Tolesni transportai tebeina.

Prancūzija ne Graikija. Prancūzija negalės kariauti iki paskutinio prancūzo, kaip tai buvo Graikijoje. Prancūzijos išgalės ribotos dėl tam tikrų specifinių priežasčių ir labai ankštos. Dar kelerai mėnesiai ir Prancūzija Indokinijoje bus parblokuota. O tuomet... ir pati Prancūzija ir tuo pačiu Europos žemynas.

Štai kokia rimta tarptautinė būklė šiandien. Štai kodėl visa Anglijos, Prancūzijos ir Amerikos okupacinė kariuomenė Vokietijoje šiandien karo parengty. Štai kodėl Truman'as savo paskutinėje kalboje, Acheson'ą išlydėjęs Europon, tarpe kita ko pasakė: jeigu reiktų kariauti, mes karo nebijome, mes esame jam pasiruošę. Tą patį tik švelnesne forma pasakė ir Acheson'as Londone.

Suprasite, kad valstybių prezidentai bei užs. reik. ministrai tokių žodžių nevartoja, jeigu nėra būtino reikalo.

Yra valstybių, kurios dar labiau susijaudinusios esama tarptautine būkle. Šveicarijos vyrausybė ruošiasi paskelbti dalinę mobilizaciją ir skatina šeiminkes didinti maisto išteklius.

Trumpai sugludus, šiuo metu tarptautinė būklė yra ši: milijonai ginkluotų kinų stovi pasirengę prieš 150.000 prancūzų. Ar tarptautinio komunizmo vadai apsispręs „šaltąjį karą“ Indokinijoje sustiprintai tęsti toliau ar nutraukti, nuo to priklausys k a r a s ar ne artimojo ateity.

Štai visų pirma dėl ko Amerikos Jungt. Valstybių Užsien. reik. min. Acheson'as atvyko Europon. St. Kuzminskas

PRIEŠ 10 V. ŽALVIS METU

„NIEKO BAIŠAUS... VISI SAVI ŽMONĖS“

Birželio 17 d. rytas išaušta su miglotomis prošvaistėmis: pro Kauną mažiau kariuomenės betraukia, prie žymesnių įstaigų išstatytos raudonarmiečių sargybos nuimamos; administracinės įstaigos, įmonės, prekyboje pradėdamas įprastinį dienos darbas.

Nekasdienis vaizdas prie Kauno bankų, taupymo kasų. Čia rikiuojasi, vienur ilgesnės, kitur trumpesnės indėlininkų voros; nemažai perkėję būreliai prie manufaktūros, galanterijos, avalynės krautuvių.

Rytinėje radijo pragoje perskaitome užsienio žinių, pakartoja vakar per radiją pasakytą Ministerio Pirmininko A. Merkio kalbą ir duodame naujausią Eltos tarnybos komunikatą — Lietuvos Vyriausybės pareiškimą, kuriuo pranešama: užsienin išvykęs Respublikos Prezidentas A. Smetona skelbiamas atsisątydinusiu; jo pareigas pradėjo eiti A. Merkys; ministerio pirmininko pareigas — K. Bizauskas.

Žinia kiek raminanti, — leidžianti spėti, kad baimintis pagrindo nėra: Ministerių Kabinete pasikeis žmonės... politikos kursas pasisuks į Rytus, krašto vyriausybės branduolys liks „senųjų rankose“...

Rytinė spauda įvykius vertina santūriai, su viltimi; mažais komplimentais Rytų kaimynui, bet ir su baimingais, aiškiai neišsakytais spėjimais, paslėpta mintimi...

Apie 10 val. sutinku landų Kauno spaudos bendradarbių P.K., dirbusį vienoje redakcijoje su J. Paleckiu, kuris pasisveikinęs pradeda tokiais žodžiais: „Brolau, vėlniams senas žinias duodat per radiją. Nežinote, kad vakar J. Paleckis du kartu lankėsi Sovietų Pasiuntinybėje... Ponia Genovaitė (Paleckio žmona) čemodanus krauna,

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

GĖDA, BET NE VAIZDAS

SENIAU IR DABAR

Maskvos „Pravda“ pateikia gegužės 1 d. iškilnių vaizdą iš Vilniaus. Iš pranešimo atrodo, kad Vilnius yra tiek surusintas ir suskurdintas, kad, anot to sovietų žurnalisto, kuris Klaipe don iš Vladivostoko atplaukęs pareiškė, jog visos Rusijos vietovės savo skurdu, nešvarumu ir žmonių išbadėjimu vienodos, jog panėši į kitą „toliau pažengusių brolišių respublikų miestus“. Girdi, svarbiausios iškilnės įvyko „Tarybų aikštėje“, kur buvo pastatyta valdžiai tribūna. Prieš joje stovinčius rusus ir kelis niaurius Kremlius bernus, pražygiavo Vilnius „Stalino rajono“ 3.000 gyventojų eiseną, nešini vėliavomis ir transparentais (ant lazdu pritvirtinta kardono gabalai, ar lentgaliai, kad juose galima būtų parašyti tuos žodžius, kuriuos prieš „šventę“ komunistų partija pasiūlo). Iš transparentų „Pravdos“ korespondentas susidarė vaizdą, kad kaimas masiniai kolchozinamas. Gėda, bet vaizdas.

KLAIPĖDIEČIAI Į SIBIRĄ

Savo laiku bolševikai paskelbė atsišaukimą Klaipėdos krašto lietuviams, šiuo metu gyvenantiems tremtyje Vokietijoje, kad jie gali be jokios baimės grįžti į tėvynę, kur jiems būsianti netgi gražinta nuosavybė. Nedidelis skaičius klaipėdiečių, nepažindami pakankamai bolševikų ir dabar ten esančių gyvenimo aplinkybių, paklausė ir grįžo. Kaip dabar aiškėja, dalis jų buvo tiesiog nugabenti į Sibirą, kiti gi tikrai propagandiniams sumetimais buvo atvežti į Klaipėdos kraštą, vienam kitam duotas ūkelis. Po to jie įkalbėjo propagandines kalbas į plokšteles, podėkojo tarybų valdžiai už didelį rūpestį ir buvo išgabenti į Sibirą, iš kur kai kurie jau parašė laiškus.

KREMLIAUS BERNAI APSIRŪPINA BĖGIMO PRIEMONĖMIS

Laisvam pasauly esantiems lietuviams mulkinti Kremliaus bernų leidžiamas iš Vilniaus „Tėvynės Balsas“ rašo, kad aukštesnieji LTSR (šiom raidėm dabar vadinama rusų okupuota Lietuva) pareigūnai ir kai kurie stachanovininkai jau nusipirkę automobilius. Tokią priemonę įsigiję ir raš. Korsakas. Iš kitų šaltinių atėję informacijos rodo, kad susisiekimo priemonės įsigijo ir daugiau lietuviškų Kremliaus bernų. Kaplanas, Churginas ir T. Tilvytis, nežiūrint berniškai vergiško stengimosi okupantams įteikti, iki tokių dalykų dar „neprieauge“. Dėl to atėjus laikui vėl iš Lietuvos bėgti, savo automobilių neturės pasprukti.

RAGINA GREIČIAU LIETUVĄ SUKOLCHOZINTI

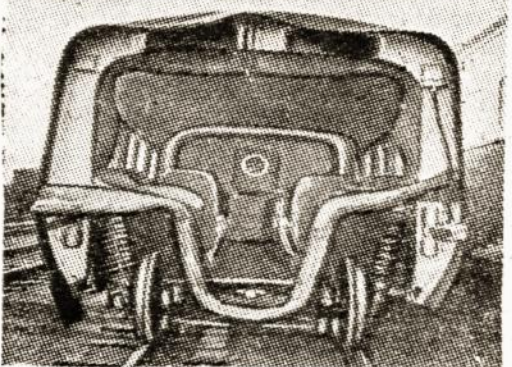
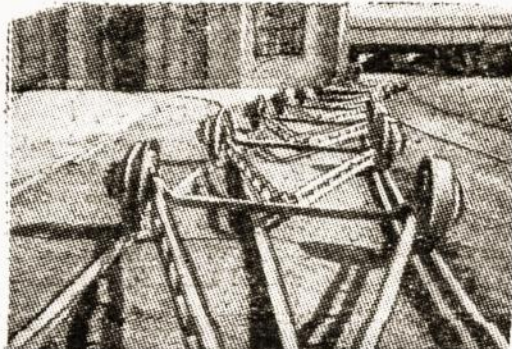
Lietuvių kalba Vilniuje leidžiama maskviškė „Tiesa“, rašydama apie Lietuvos ūkio griovybės darbą pažymi, kad jau 70% visų krašto ūkių esą sukolchozinta. Utenos apskritis kolchozinimo spartos atžvilgiu esanti dar vis atsilikusi. Darbui paspartinti laikraštis siūlo į apskritį pasiųsti daugiau varovų, vadinamų agitatoriais, kad darbą paspartintų. Girdi LTSR (okupuotos Lietuvos) sukolchozinimą reikia greičiau atlikti, kaip planas numato.

„Joniškio apskrityje, Skaistgirio valsčiuje yra plytinė, anksčiau gaminusi geros rūšies plytas. Šiuo metu plytinė neveikia. Ji apleista, visiškai neremontuojama“. Kaip ilgai tokia netvarka gali tęstis, klausia „Tiesa“. Savaimė aišku tol, kol Lietuvoje bus rusai.

DĖL ATOSTOGŲ

Nesame turtingi, kad galėtume galvoti apie brangias atostogas, tolimes keliones, bet apie atostogas reikia galvoti. Kodėl? Išties metų, dažnai sunkus ir vienodas darbas ir ta pati gyvenimo aplinka vispusiškai nuvargina, atbukina protą, jausmus, vaizduotę ir įtempia nervus. Reikia bent kiek įvairumo, kad gyvenimas būtų malonesnis, atmainos, kaip valgyje, kad jis būtų skanesnis. Toks įvairumas bei atmaina turi sąryšį su fizine ir dvasine sveikata, dėl to ir jai padarytos išlaidos pateisinamos. Konkreti patarti kaip ir kur atstogą praleisti neįmanoma, nes ne visų vienodi palinkimai, skoniai ir reikalavimai. Žemės ūkio hostelio gyventojas gal norėtų atstogą praleisti Londone, o tekstilės darbininkas, greičiausia važiuotų į ramią vietą, prie ežero ar jūros.

Ispanas inžinierius pulk. leit. Goicoechea sukonstruavo vientisinį traukinį. Vienas vagono galas guli ant savų ratų, o kitas — ant sekančio vagono ratų ašies ir t.t. Pirmam paveikslėly matyt kaip vagonai susijungia; antrame — matomas atskiras vagonas. Ratai giliai įleisti į vagono šonus, vagonas žemas. Traukinys yra labai lengvas, padarytas iš aliuminijaus. Jis išvysto didesnį greitį; net staigiuose posukiuose rieda švelniai, gamybos išlaidos mažesnės, kaip įprasto traukinio. Traukinys varomas Diesel'io motoru.

Štai keletas galimybių dėl atostogavimo vietų: Šiaurinė Anglija, vadinamas ežerų kraštas — Lake District, apie 30 ežerų, netoli vienas kito. Vietos ramios, tinka plaukyti, irkluoti, žuvaui. Yra daug viešbučių, tačiau ir ūkininkai vasarotojus priima. Viešbučiuose kainos nuo £ 7. savaitei, ūkiuose nuo £ 5 įskaitant maistą.

Vidurinė Anglija. Vakariniame krante pažymėtas Blackpool'is. Čia vasaroja daugiausia darbininkai. Daug pramogų ir triukšmo. Kainos viešbučiuose, įskaitant maistą — nuo £ 6 savaitei. Rytiniame krante — Clacton-on-Sea, Great Yarmouth, Scarborough. Šioje vasarvietėje renkasi mišri publika. Laiką praleisti galima įvairiai.

Pietinė Anglija. Pažymėtos vietos: Brighton, Bognor Regis, Bournemouth, Margate, Eastbourne. Kainos viešbučiuose nuo £ 6.10. įskaitant maistą.

Iš tikrųjų, Vidurinėje ir Pietinėje Anglijoje beveik kiekvienas kaimas prie jūros vasaros metu pavirsta vasarviete. Tačiau nereikia apsiriki: tose mažose vietovėse pragyvenimas dažnai brangesnis, kaip didesnėse. Tai anglų diduomenės mėgiamos vietos.

Devon — Cornwall. Dėl sauso ir saulėto oro ir įdomaus kalnuoto paviršiaus Pietų-Vakarų Anglija yra vadinama Anglijos Riviera. Kainos tokios kaip ir Pietinėje Anglijoje. Paminėtini miestai: Torquay, Newquay, Falmouth ir k.

Salos. Prie vakarinio kranto mėgiama Isle of Man, o pietuose Isle of Wight sala ir kanalo Jersey ir Guernsey salos. Salose pragyvenimas truputį pigesnis, nes nemokami mokesčiai. Pigesnės prekės kaip: kosmetika, odos išdirbiniai, brangenybės, rūkalai ir gėrimai. Viešbučių kainos apie 1 sv. mažesnės. Kelionė į Kanalo salas kainuoja laivu į abu galus apie £ 6 ir oru apie £ 9.

Londonas. Tai yra didžiausias miestas Europoje, Britų Imperijos sostinė ir centras. Čia galima daug ko pamatyti, tačiau pailsėti ir pasimaudyti — sunkiau. Lietuvių Namai netrukus bus nupirkti, ir, kai tik tai įvyks, Centro Valdyba numato sudaryti sąlygas nariams, o ypač akcininkams juose praleisti atostogas priimanomis kainomis. Apie tai bus paskelbta „B. Lietuvyje“. Šiaip, pragyvenimas viešbutyje gana brangus, mažiausia £ 6, — savaitei, įskaitant maistą ir sunku rasti laisvų vietų. Paminėtini

Butlin's Holiday Camps. Kainos brangokos, apie £ 8 savaitei. Čia jau įskaitoma ne tik maistas, bet ir pramogos, kurios tose stovyklose yra specialiai vasarotojams įrengtos.

Užsienis. Nevaržoma išvažiuoti atostogų į Vokietiją, Šveicariją ir k. Leidžiama išsivežti aprėžtas kieks pinigų.

Neįmanoma nurodyti kiekvienos vasarvietės kainas ir sąlygas. Jei kas pasirinktų atostogoms vietą žemyne ir norėtų žinių, prašytume parašyti. Centro Valdyba turi ryšių su atitinkamomis įstaigomis ir maloniai suteiks smulkų informaciją apie kiekvieną vietą: kaip nuvažiuoti, viešbučių kainas ir k. Rašydami nurodykite atostogų laiką, kada norite išvažiuoti, kiek laiko būti ir k., kad būtų galima tiksliai atsakyti, ar ten yra vietų ir t.t. Iš anksto neužsisakius vietos negalima važiuoti, nes nuvykus gali ir nebūti laisvų vietų.

MALDAUJANČIOS AŠAROS

Viešpats žengia į dangų. Balti, skaidrūs debesėliai baigia slėpti Jį nuo ašarotų Apaštalų akių. Visas horizontas pilnas juodų, žiaurių žodžių: Jūs verksite ir liūdesitės, o pasaulis džiaugsis.

Apaštalai, sugrįžę į Paskutinės Vakarinės Salę, vienišai, kur dar gyvas gaudė Viešpaties balsas, šluostydami išilgojo ir vienatvės ašaras, pradeda Maldą. Viena mintimi, vienu balsu ir viena širdimi.

Ateik, Kūrėjau, Viešpaties Šventoji Dvasia, mūs pavargusius, paklydusius, surizgusius protus Tu apfankyk. Pripildyk mūsų alkanas širdis skalsia danguos malone.

Juk Tave vadina Ramintoju. Tu didžiausioji Dievo dovana. Tu esi gyvasis, nemarus šaltinis. Tu gyva ugnis, meilė ir gili širdies paguoda.

Iš Tavęs kiekvienas gėris, dovana. Tu mums Dievo Tėvo dešinės Pirštas. Iš Tavęs kiekvienas Tėvo žodis pažadėtas. Tu mums siunti išmintį dienų, tamsių, gilių naktų.

Uždek jausmus Tu mūsų šventa ugnim. Te būna širdys mūsų sklindinos Tavyosios meilės. Visas mūsų kūno negales, silpnības pagydyk ir mūsų siela taps galinga, nemari.

Tu mūsų priešus išblaškyk, amžina taika visus mus aplankyk. Ir vėsk mus saugiais keliais. Toli nuo blogio, nuodėmės. Tik per Tave pažinsim Tėvą mūsų danguje, tik per Tave pažinsim Sūnų, ir mums Tu liksi visada Šventoji Viešpaties Dvasia.

Viešpats įžengė į dangų. Balti, skaidrūs debesėliai paslėpė Jį nuo mūsų akių. Ir Apaštalų jau nebera gyvų. Bet neužilgo ir pas mus ateis Šventa, Didi Dvasia, gyvasis, nemarus šaltinis, meilė ir gili širdies paguoda.

T. Bruno Markaitis, S.J.

PAMALDOS

BRADFORDE — gegužės 21 d., 12,15 v.
HALIFAXE — gegužės 28 d., 11,30 v. St. Columba (Pellon).

„LIETUVIŲ DIENOS“ kviečia spaudos mylėtojus ir pasikviesti. Gražus žurnalas. Prumamos nuotraukos iš viso Britanijos lietuvių gyvenimo, paieškosimai, skelbimai; garbės prenumeratoriai, garbės leidėjai. Metams: 22 šil. Prenumerata skaitoma nuo užsakymo dienos. Garbės pren. metams 80 šil. Vardai skelbiami kiekvienam „L.D.“ numerį. Visą siųsti ir rašyti: Mr. B. Balys, Trafalgar E. Temple Guiting, Cheltenham, Glos.

Bradforde įvyks didelis šokių vakaras gegužės 27 d. (šeštadienį) 18 val. St. Marys Parish Church Hall, East Parade.

Maloniai kviečiame visus lietuvius atsilankyti DBLS Bardfordo skyr. valdyb.

Prezidentūron kelsis... Justas nuo vakar į namus negrįžo... sėdi pas Dekanozovą... premjeru bus...

Naujiena įdomi ir visiškai iš patikimų šaltinių. Skubu kavinėn, kur sunėšamos senos ir naujausios žinios, kurioje vyksta naujienų „apsimainymas“, jų komentavimas.

Prie staliuko sėdįs anglų Reuterio žinių agentūros bendradarbis p. P. sveikina su nauju premjeru. Suredaguota žinia esanti kišenėje, laukias smulkesnių žinių perduoti į Londoną. Prie pašnekėsio prisijungia tik iš Kybartų grįžęs vokietis DNB atstovas Lietuvoje p. H. Jo smulkiai surinktos žinios apie Respubl. Prezidento paskutines valandas Kybartuose, nebūteri jokios „sensacinės“ vertės. Kalbos eina apie J. Paleckį ir naujos vyriausybės gimimą.

Užsienio žinių agentūrų atstovams kiekviena minutė brangi: p. H. skuba prie telefono patikrinti fakto, bet mūsų Užsienio reikalų ministerija nesiima žinios tikrumą neigti ar tvirtinti. Lieka laukti.

Spaudos žmonių tarpe J. Paleckio vardas suminimas su šypsena. Kavinės „opinija“ prileidžia visas galimybes: audros dažnai krantan išmetančios visokių vertybių bei gyvių...

Grįžtu Radiofonan. Redakcijose linksniuojama Paleckio pavardė. Oficialių žinių biuleteniuose nieko naujesnio. Atvyksta bendradarbiai atneša naujų gandų, kurie visi arti tikrovės. Į premjerus paminima prof. V. Krėvės-Mickevičiaus ir inž. E. Galvanauskos pavardės. Ir tai visiškai arti teisybės.

Smalsumo pagauti, iš dalies lenktyniaudami dėl žinios perdavimo pirmenybių, skambiname visiems tiems, kurie, mūsų manymu, galėtų būti arti „tiesios vartų“. Mūsų pastangos nueina niekais. Iš J. Paleckio darbovietės gauname atsakymą: „...Justas į darbą neatvyko. Esame įsitikinę, kad iš Dekanozovo ir Pozdniakovo gauna „sutvirtinimo sakramentus“.

Vidurdienio radijo programa praeina be sensacingų žinių. Meteorologijos biuras praneša apie giedrą, šilto-šalto oro bangas, kritulius, milibarų, slėgimus, debesuotumą... ir tas visiškai panašu į krašto politinį gyvenimą, kuris eina su slėgimais, debesuotumais, bangomis.

Pietų metų lauktos „sensacijos“ guli ant radijo pranešėjo stalo.

Einaš Respublikos Prezidento pareigas A. Merkys paskyrė Justą Paleckį ministeriu pirmininku; prof. V. Krėvė-Mickevičių — ministerio pirmininko pavaduotoju.

Už valandos gauname pilną naujojo Ministerių Kabineto narių sudėtį: einaš Respublikos Prezidento pareigas Ministeris Pirmininkas J. Paleckis, Ministerio Pirmininko pavaduotojas ir Užsienio reikalų ministeris prof. V. Krėvė-Mickevičius, Vidaus reikalų ministeris Mečys Gedvila, Teisingumo ministeris P. Pakarklis, Krašto Apsaugos ministeris gen. Vitkauskas, Švietimo ministeris A. Venclova, Finansų ministeris inž. E. Galvanauskas, Žemės ūkio ministeris M. Mickis, Sveikatos ir Soc. Apsaugos ministeris dr. Leo Kogan ir k.

Politiniame gyvenime vienu pavardės labiau žinomos, kitų mažiau, trečių negirdėtos.

Tik paskelbus sudarytos vyriausybės sudėtį, atrodo, lyg būtų kas nuo Kauno nustūmęs sunkų slogutį. Didesnės bei mažesnės politinio gyvenimo asmenybės, kultūrininkai, valdžios aparato pareigūnai, visokie veikėjai naujų įvykių eigoje sudarytą vyriausybę liaupsina, giria, plačius horizontus įmato:

„Nieko baisaus! Visi savi žmonės“.

„Bekonu maitinome angus, o dabar lašinių duosime rusams“.

„Paleckis nieko žmogus: patriotas, savanoris — kūrėjas...“

„Kas drįstų ką pasakyti prieš Galvanauską, gen. Vitkauską, prof. Krėvė-Mickevičių? — Niekas!“

„Mažai valstybei natūralu ir būtina ieškoti tvirtesnio užnugario...“

„Sovietai Lietuvos reikalų neišdavė, bet rėmė...“

„Kas byloje su lenkais palaikė Lietuvos pusę? — Sovietai!“

Tokiomis ir panašiomis šnekėmis pasitinkama naujos vyriausybės gimimas. Eiliniui piliečiui lieka pasikliauti, tikėti, kad nieko permainingo neįvyko ir nieko griausmingesnio laukti netenka. Atėję raudonarmiečiai sulęs į kareivines, gatvės liks švarios ir bus ramu, tylu...

Giliau įžvelgia įvykius, turį tikrų žinių apie vyriausybės sudarymą aplinkybes, kitaip galvoja. Žydų žurnalistas p. K., prisiklausęs gražbių kalbos, prašė: „Mieli lietuvieliai, kai aš įmatau, jūs džiaugiatės tik pavardėmis. Aš noriu atsakyti: ar jau užmiršote birželio 14 d. ultimatumo antrąjį punktą? Neužmirškite pasakymo „Tuoju suformuoti Lietuvoje tokią vyriausybę, kuri sugebėtų laiduoti garbingą Sovietų S-gos ir Lietuvos savitarpinės pagalbos sutarties įgyvendinimą“. Neužmirškite! Vyriausybės kandidatus rinko ne Paleckis, bet ponai Dekazonovas ir Pozdniakovas. Ponas Merkys tik pasirašė pakištą jam popierėlį“.

Žurnalisto K. žodžiai lyg ir užmynė kalbų kamuolį, bet greit slenką įvykiai nebeleidžia atsigrįžti atgal. Žingsniai ir žvilgsniai nukreipti į priekį, o keliai ilgi ir migloti.

Popietinėmis birželio 17 d. valandomis J. Paleckio vyriausybę suvaidina pirmą komediją: duoda iškilmingąjį pasižadėjimą laikytis 1938 m. Lietuvos Respublikos Konstitucijos.

Nepraslinkus nė dviem valandom nuo Vyriausybės paskelbimo, Prezidentūra persiunčia Radiofonui skelbti buv. V. Teatro dramos artisto V. Step. telegramą, kuria sveikinamas naujos vyriausybės galva J. Paleckis.

Pirmoji sveikinimo telegrama buvo lyg koks magiškas ženklas: artinantis vakarinių žinių

transliacijai, sveikinimo telegramų Radiofonan suplaukė per 100. Paleckį sveikina Namų Savininkų D-ja, butų nuomininkai, jaunlietuvių skyriai, Lietuvių Tautininkų S-gos apylinkės, Paleckio draugai, pažįstami, bendravardžiai ir bendraminčiai, buvę Dimitravo kaliniai ir kt.

Dėl sveikinimo telegramų skaitymo per radiją, atsiklausiamie Visuomeninio Darbo Valdybos. Gauname atsakymą „Laiko negailėkit!“

Vakarinių žinių transliacija praeina beveik vienu telegramų tvane. Paleckis keliamas į neužmatomas aukštybes. Iškeliama niekur negirdėti nuopelnai tautai ir valstybei, didvyriški žygdarbiai kovojant su režimu, kančios ir t.t. ir t.t. Visi linki iš rankų neišleisti „Vyriausybės vairo“.

Visus sveikinimus vainikavo „Šešupės“ restorano (Kaune) lankytojų Lux Telegrama; kuri pro redaktorių akis jau buvo praspudusi, bet pačia paskutine minute Radiofono direktoriaus spėta sulaikyti, kad nepatektų į klausytojų radijo imtuvus. Ji prasidėjo ir baigėsi šiais sakiniais:

„Ministeriui Pirmininkui Justui Paleckiiui, Su didžiosiomis džiaugsmo valandomis, norime ir mes, Šešupiečiai, sėdėdami prie alaus bokalo pasveikinti Tave laimėjimų kely. Malonu būtų Tave matyti mūsų tarpe, bet žinome brangias ir atsakingas Tavo valandas. Kovok už mūsų visų teises. Valio! Valio! Valio! Bičiuliai Šešupiečiai“.

Dar tą patį vakarą Radiofonan atvykęs radijo korespondentas p. B. mums paberia naujausių dienos žinių. Paleckio sudarytos vyriausybės akte, kurį patvirtinęs A. Merkys, esanti įrašyta nauja žinyba — Darbo Ministerija ir ministeriu paskirtas kalėjime sėdįs Junča-Kučinskas. Naujasis ministeris laukias amnestijos ir greit perimsias įkurtos Ministerijos vadovavimą. Toliau: Švietimo Ministeris A. Venclova, dar prieš Raud. armijos invaziją, esąs su eskursija išvykęs į Latviją ir apie ministeriavimą nieko nežinąs.

SVEIKATA

JŪSŲ LIEŽUVIS

Retas kas tiki, kad Dievas mums davė liežuvį tik pletkauti, koliotis ar kad supykę turėtume ką savo neprieteliui parodyti! Neabejotinai liežuvis turi ir rimtesnių paskirčių k.a. kalbos, maisto kramtymą ir ryšimą reguliuoti ir skonį just.

Jei gydytojai taip dažnai liepia parodyti liežuvį, tai ne tam, kad juo ypatingai žavėtusi ar norėtų patirti ar jis ilgas... Gydytojai liežuvio išvaizdą labai dažnai leidžia įtarti tą ar kitą ligą, ar jau įtarta ligą — patvirtinti, o taip pat parodo ar ligonis gerėja ar blogėja.

Normalus liežuvis yra rausvas, švarus ir drėgnas, skiriasi skonį, tiesus, panorėjus — lengvai iškišamas, įtraukiamas bei judinamas. Ar pletkininkės turi ilgesnį liežuvį kaip normalūs žmonės — sunku pasakyti, nes medicai mokslinių tyrimų šia prasme nėra darę.

Skonio jutimas gali būti susilpnėjęs ar net pranykęs vien dėl liežuvio apsvėlimo, bet tai būna ypač dėl nervų ar tam tikrų smegenų vietų pakenkimo. Nesamą skonį bei kvapą (taip vad. skonio bei kvapo haliucinacijos) gali justi epileptikai, psichiškai nesveiki ar apsinuodiję.

Drebas liežuvis pastebimas pas nerviškus bei labai nusilpusius ir išsėmusius žmones, alkoholikus, dėl atitinkamų nervų paralyžių, sifilio sužalotų smagenų ir tt.

Didelis liežuvis (dažnai net netelpas burnoj) būna pas apsigimėlius vaikus; suaugusiems gi gali būti dėl tam tikros liaukutės prie smegenų susirgimo, dėl ūmaus liežuvio uždegimo, sergant sifiliu ir tt.

Nesimetriškas liežuvis (viena pusė normali, o kita sunykusi, raukšlėta) būna dėl vienos pusės nervo paralyžiaus.

„Gyvatiskasis“ liežuvis — skeltu galu būna labai retai ir tai yra nekalta įgimta keistenybė.

Apsivėlęs liežuvis pastebimas pas ilgiau sergančius užkrečiamomis karštimėmis, prie virškinimo aparato (skrandžio, žarnų) susirgimų; pas sergančius „pagiriam“, pas daugelį rūkiojų ir kt. Apsivėlęs atrodo dėl to, kad liežuvį dengias epitelis sustorėja, pasidengia maisto likučiais bei mirusių celių lavonais, o tarp jų prisiviešia begalės bakterijų. Juo liga ilgiau tęsiasi ir juo jos eiga yra sunkesnė — juo liežuvis storiiau apsvėlia ir net būna rusvai spalvos.

Kai ligonis tenka daug skvečių (viduriuodamas ar prakaituodamas) ir seilių gamyba yra menka, o ypač jei ligonis kvėpuoja burna — liežuvis būna ne tik apaugęs, bet ir sausas. Jei ypač daug netenkama skysčių (pav. sergant dizenterija, cholera) tai liežuvis būna mažas ir raukšlėtas. Tam tikrais atvejais (vienos liežuvio pusės paralyžius, išopėjimas) gali būti tik viena — sužalotoji pusė apsvėlus.

Liežuvio drėgnėjimas ir „valymas“, kuris prasideda nuo jo pakraščio yra ligonio buklės gerėjimo ženklas. Ir priešingai, jei ne tik nesivalo, bet vis labiau apauga — blogas ženklas.

„Plaukuotas“ liežuvis vadinamas dėl jo paviršiuje esančių plonyčių spenelių išaugimo ir suragėjimo: tada jis atrodo lyg plaukais

Ano meto žinia, kursavusi tarpe nedaugelio žmonių, dar ir šiandien lieka užtemdyta laiko, tylos ir įvykių dalyvių paslapčių. Jei Jūnča-Kučinskis, dar bebūdamas kalėjime, Merkio buvo akceptuotas Darbo Ministerijos ministeriu, faktas vertas gilesnių komentarų. Viena tenka pastebėti, kad žinia apie Darbo Ministerijos įkūrimą, buvo paskelbta kiek vėliau ir Ministerijai tikrai vadovavo Jūnča-Kučinskis.

Dėl A. Venclovo įkūrimo į Švietimo ministerius, aplinkybės gan įdomios. Dar prieš Raud. armijos įsiveržimą į Lietuvą, A. Venclova buvo išvykęs į Latviją. Apie paskyrimą būti Švietimo ministeriu sužinojo grįždamas iš Latvijos, Jonišio geležinkelio stotyje. Paskyrimas įvykęs be jo sutikimo ir žinios. Pa's Venclova man yra pasakojęs, girdi: „išvykau mokytoju, bet grįžau Švietimo ministeriu“.

Baigiant birželio 17 d. radijo programą, J. V. Radiofoną paskambina pats J. Paleckis. Pradžioje paberia komplimentus radijo tarnybai ir užklausa: ar esame painformuoti dėl ryt numatytos per radiją pertransliuoti jo deklaracinės kalbos.

Vyriausybės galvos santykiavimo forma su Radiofonu kiek ir neįprasta mums, bet kaip buvusio seno radijo bendradarbio gestas suprantamas...

Paleckio prašome pasirinkti tikslią transliacijos valandą. Gauname paaiškinimus, kad tiksliai transliacijos valandos negalys pramatyti: geriausiai būsią popietinėmis valandomis.

Tą patį vakarą radijo klausytojams skelbiame: „Rytoj, popiečio valandomis, per Kauno ir Vilniaus radiją kalbės einas Respublikos Prezidento pareigas Ministeris Pirmininkas Justas Paleckis“.

Lietuviška filma Gloucester'yje, Elmbridge Hostelio salėje demonstruojama gegužės 21 d. 4 val. p.p. Hostelio salė pasiekiamą iš auto centrinės stoties autobusu Cheltenham. Reikia važiuoti iki Dogs Racing. Iš čia pasukti pro pašto dėželę.

apaugęs. Tai būna retais atsitikimais pas sergančius sifiliu bei skrandžio ligomis.

Juodas liežuvis būna kai ant jo ima augti tam tikras grybelis, turįs juodos spalvos sporas. Laikiniai gali pajuoduoti ir nuo kai kurių vaistų vartojimo k.a. lakaryčiu, anglies, geležies, o pas vaikus nuo... rašalo...

Baltas liežuvis pastebimas pas nusilpusius vaikus ir senius dėl įsiveisusio tam tikro grybelio; pas vartojančius baltus vaistus, po apdegimo tokiomis nuodais kaip karbolinė bei oksalinė rūkštis, amoniakas, sublimatas. Baltai dėmėtas liežuvis gali būti pas sifilitikus.

Pamėlynavęs liežuvis būna prie tam tikrų įgimtų bei sunkių įgytų širdies ir kraujo ligų. Na, retas mūsų nėra turėjęs mėlyno liežuvio pavalgus mėlynių uogų... Violetinis liežuvis, ypač pas vaikus, būna nuo cheminio pietuko...

Geltonas liežuvis gali būti sergant geltinge, o pilksvai gelsvas — turint chronišką skrandžio uždegimą.

Raudonas ir sausas liežuvis yra sunkaus ligonio išsėmimo pažymys ir gali būti sunkiose džiovos ir diabeto (cukraligės) stadijose, prie pilvaplovės uždegimo ir ilgai trunkančių karščiavimų su pūliavimais.

Pablyškęs ir lygus liežuvis būna sergant sunkia mažakraujyste.

Dėmesio verti liežuvio pakitimai būna sergant skarlatina. Ligos pradžioje liežuvis būna padengtas storoku balzganu sluoksniu, bet greit pradeda valytis ir jau trečią ligos dieną beveik visai nusivalo ir būna raudonas ir grūdėtas (dėl nusilpusio jį dengusio epitelio ir paburkusių liežuvio spenelių) ir panėsi į žemuogę ar avietę ir medikų yra vadinamas „avietiniu“ ar „žemuoginiu“ liežuviu. Į šestą ar septintą ligos dieną liežuvis pradeda pasidengti epitelium ir atgauna normalią išvaizdą.

Randėtas liežuvis dažniausiai rodo, kad jo savininkas serga epilepsija (nuomariu). Nenoriu čia smulkiai aprašinėti visus galimus liežuvio pakitimus ir ju reikšmes, vengdamas pakenkti daktarų bičiuliui. Iš to kas pasakytą, manau, skaitytojai bus aišku, kad gydytojai į liežuvį ne be reikalo žiūri ir kad liežuvį rodyti pašalinams žmonėms (kad ir labai įpykus!) dabar jau yra pavojinga, kad neišsifruotų kokią „nepadorią“ ligą.

K. Valteris

SOVIETINIO GYVENIMO VAIZDELIS

Sovietinis žurnalas „Znamia“, š.m. 3 nr. pateikia būtiną vaizdelį, kuris visais atžvilgiais būdingas komunistinio rojaus kraštui. Jis vaizduoja naują atvykusį žuvininką į Rusiją, kuris įžvejų kolchozą, esantį pietų Rusijoje, kažkur prie Dono. Štai trumpa ištrauka:

„Vasilis atsisėdė diržą, išėmęs iš makšties revolverį padėjo po pagalve, nusiavęs batus skubiai nusirengė ir, palindęs po antklode, sako: — Dabar galite pasiimti lempą. Aš jau guli lovoje.“

— Tegu stovi. Aš ją pasiimsiu vėliau, — atsakė Marfa“.

Pasikalbėjęs įvyko našlės Marfos, karo metu vyro netekusios bute, ne karo, bet šiais, taikos laikais. Vasilis pas ją nuomoja kambarį. Visame bute tik viena žibalinė lempa. Kuomet ją nuomininkas naudoja, būto šeimininkė turi sėdėti tamsoje, arba atvirkščiai.

Apylinkėje jokių priešų ginkluotų žmonių nėra. Ramūs neginkluoti kolchozininkai, kurie rūpinasi žvejyba ir nustatytų normų išpildymu. Kyla klausimas su kuo Vasilis ruošiasi savo revolveriu kovoti ir kokių priešų užpuolimo jis laukia, jei net ir miega ant revolverio?

Komunistinė santvarka pažįstančiam tokie klausimai negali kilti. Jam aišku, kad naujasis žuvininkystės instruktorius yra enkavedistas, arba partijos žmogus, nes niekas kitas Rusijoje tokių ginklų neprivalo turėti. Revolveris Rusijoje tarnauja ne tam, kad nuo kitų galima būtų apsiginti, bet kad kitus būtų likviduoti. Nors žurnalas „Znamia“ ir nepamini kokių kalibro buvo Vasilio revolveris, bet tai savaime suprantama, kad mažo kalibro. Dėl ko ne didelio? Atsitikimai ties Červene ir Katynu vaizdingai paaiškina kokiems reikalams mažo kalibro revolveriai Rusijoje naudojami.

LIETUVIAI SVETUR

LIETUVIŲ SPAUDA

BELGIJOS LIETUVIAI DĖL SAVO LIKIMO

„Gimtoji Šalis“, Belgijos lietuvių laikraštis, svarsto tam krašte atsidūrusių lietuvių likimo klausimą.

„Kiekvienas, patekęs Belgijon, vis tebeklausia: kas toliau? Vykdamas į anglių kasyklas tikėjosi padirbėti metus kitus, o po to — gal nusišypsos tolesnių kraštų laimė? Taip praėjo dveji metai, riedėte rieda treti, o atsinešta viltis pasirodė ne taip lengvai šypsosi. Tiesa, lauktoji laimė ne visiems buvo šykšti: buvo tautiečių, kurie pateko į JAV, į Kanadą, į Kolumbiją, Venecuėlą, Australiją. Jų skaičius, palyginti, labai nedidelis. Tai daugiausia giminių bei pažįstamų iškviestieji. Daugumas ir toliau tebelaužia angli. Vieni jų, pritrūkę kantrybės, metėsi atgal į Vokietiją, kiti į Monso stovyklą. Šių pastarųjų laimė pasirodė labai nevienoda ir netikra“.

„Nežiūrint visų sutartinių pastangų pasiekti žmoniškesnio įsikūrimo, tenka skaitytis su kieta tikrove: žymi dalis mūsų tautiečių liks čia ilgesniam laikui. Tuo atveju kiekvienam tenka siekti geresnių sąlygų vietoje. Reikia tikėtis, kad ir čia pavyks ne vienam prasimušti, prisitaikyti bei įmanomai susitvarkyti, o su laiku gali atsirasti naujų galimybių persikelti kitur. Turint sutaupę, bus įmanoma statyti realius ateities projektus“.

DIDŽIAUSIAS LIETUVIŠKAS BANKAS AMERIKOJE

„Dirva“ įsidėjo savo bendradarbio pasikalbėjimą su plačiai žinomos Čikagos lietuvių Taupymo ir Skolinimo įstaigos vadovu Just. Mackevičium. Jis pareiškė, kad į Ameriką atvykęs 1905 m. turėdamas 16 metų amžiaus. Iš pradžių dirbęs kaip ir kiekvienas ką tik Amerikon atvykęs, bet netrukus įsteigęs savo biznį, o nuo 1913 m. įsijungęs į 1909 m. lietuvių įsteigtą taupymo ir skolinimo draugiją — Federal Savings and Loan Association. Nuo to laiko jai ir vadovauja. Kalbėdamas apie šią įstaigą, P. Mackevičius pažymėjo, kad ji per 40 metų nuo kuklios pradžios išaugo į pirmąsias tos rūšies institucijas. 1949 m. gruodžio 31 d. metų balansas prašoko 25 milijonus dolerių. Atsargos fondas siekia 2 1/2 milijono. Rūmai, inventorius ir visi įrengimai — apie 1 1/2 mil. vertės — jau amortizuojami ir balanse figuruoja jau tik vieno dolerio verte.

Savo didumu Chicagos Savings yra 4-toji Chicagoje ir 46-ji visoje Amerikoje taupymo-skolinimo įstaiga. Mūsų mastu imant, šiuo metu tai yra didžiausia lietuvių kredito institucija Jungtinėse Amerikos Valstybėse, o tuo pačiu ir visame laisvajame pasaulyje.

GRAŽUS ARTIMO MEILĖS PAVYZDŽIAI

Išskyrus saujelę komunizmui pasidavusių lietuvių, visi kiti Argentinos lietuviai nuo senų laikų vienas kitą remia, ypač ligos ar bėdos atvejais. Tuo būdu daugelis tautiečių pavienių ar mirusių šeimos buvo sušelpa. Kokiu nuostipumu Argentinoje lietuviai ateina vienas kitam į pagalbą, matyti iš paskutiniu laiku į ligos patalą patekusio viengungio B. Sadausko sušelpimo. Šis tautietis per savo darbštumą tekstilės fabrike visiškai finzinau nusilpo, atsirado mažakraujystė ir nervų ligos. Pirmasis pagalbą atėjo su 1.200 pezų parama Juozas Jekentas. Jo pavyzdžiu pasėkė gausus būrys kitų lietuvių suaukodami dar 1.045 pezų B. Sadausko gydymui.

Šis, geraširdiškas Argentinos lietuvių gestas, gali būti pavyzdžiu viso pasaulio lietuviams. Buenos Aires, L. Kančauskas

Tremtinių perkeldinėjimas, esančių IRO stovyklose Vokietijoje, tebesitęsia. Šio mėn. antroje pusėje dalis Memmingeno stovykloje gyvenančių tremtinių bus perkelta į Dillingeną ir į Leipheimą ir dalis atkelta iš Dillingeno į Memmingeną. Dėl tokio tremtinių kilnojimo „Lietuvius“ įdėjo straipsnį, kuriame daro išvadą, kad

tokiuose kilnojimuose nematyti nei tikslumo nei kitų sumetimų.

Pasirodys naujas laikraštis. Netrukus Britų zonoje Maž. Lietuvos taryba pradės leisti laikraštį, vardu „Keleivis“. Dėl lėšų stokos jis galės tik retkarčiais išeiti. Laikraščiu bendradarbiaus visa eilė M. Lietuvos veikėjų. Laikraščio uždavinys bus žadinti tautinį Maž. Lietuvos tremtinių supratimą. Redaguos Ansas Lymanas.

Dr. Anyšas, Maž. Lietuvos visuomenininkas, parašė knygą apie Maž. Lietuvos visuomenės veikėjus.

Prancūzijos Lietuvių Šalpos draugija organizuoja darbininkams ir studentams bendras atostogas, Breville apylinkėje, netoli jūros. Prancūzijoje sunkios gyvenimo sąlygos ir dėl to materialiai ištekliai neleidžia žmonėms net gaunamas atostogas praleisti gamtoje ir atsigaivinti fabrikų darbu nualsintas jėgas.

Draugija bando kolektyviniu būdu šį klausimą spręsti. Tam reikalui išrinkta komisija iš p. Spiridavičienės, Gravelio ir Pukterio.

Ant. Diržys, teisininkas, Venecuelon atvyko 1948 m. antroje pusėje. Dirba elektros jėgainės biure.

V. Kuzavinis, Lietuvos kariuomenės majoras, Venecueloje dirba kaip topografas.

Muzikas Dapšys groja Venecuelos simfoniniam orkestre.

Inž. Vencus Venecueloje dirba kaip chemikas amerikiečių bendrovėje Maracay mieste.

L. Šulcas, garo katilų specialistas, Venecuelon nuvykęs apsigyveno Macaraibe. Dirba savo specialybės srity.

Buenos Aires lietuvių baldų fabrikas plečia veiklą — rašo „Arg. Lietuvių Balsas“. Pranas Čepas, Stasys Pocius, Augustinas Šidlauskas ir Luis Ickovich, šio fabriko savininkai, fabriką aprūpins dar moderniškesnėmis mašinomis.

Luxo leidykla, keletą metų sėkmingai veikusi Fellbach, Vokietijoje, sustabdė darbą. Ji buvo Lietuvos vyskupų pastangomis įsteigta ir leido religinio turinio raštus. Per keletą metų yra išleidusi didžiai vertingų raštų, šventąjį raštą su aiškinimais. Leidyklos vedėjas kun. P. Juknevičius išvyko į JAV. Girdėti, kad Luxo leidykla bus atkurta Amerikoje.

Gabija, prieš pusmetį Brooklyne įsikūrus lietuvių Spaudos Centras, rūpinasi lietuvių spaudos platinimu Amerikoje ir kituose kraštuose. Gabijai pavyko sutelkti didesnį kiekį laisvame pasaulyje išleistų lietuviškų knygų, dėl to knygos mėgėjas čia gali gauti bet kurią užsienyje išleistą knygą. Gabija savo veiklą tebeplečia.

Paminklinė mirusiųjų lenta. Didžiausios šiuo metu Vokietijoje Schwabisch Gmundo lietuvių stovyklos visuomenė, susirinkusi vokiečių kapinių koplyčion, iškilmingai atidengė koplyčios sienoje įmūrytą lentą. Joje įrašytos tų mūsų tautiečių pavardės, kurie pailso tremtyje ir nesulaukę išauštant tėvynei laisnės ryto, atsigulė svetimoje švabų žemėje, amžinam poilsui. Kapinių administracija pažadėjo saugoti šią lentą neribotą laiką.

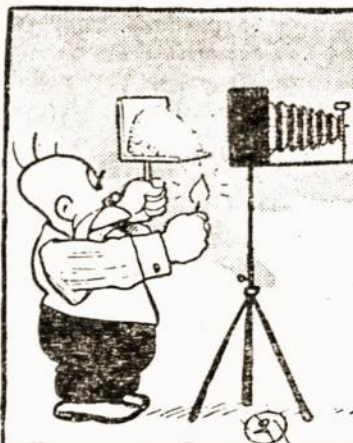
Amerikoje pradėjo eiti naujas kultūros žurnalas „Nemunas“. Jį redaguoja Vyta. Alseika, L. Dovydenas, Bronys Raila, V. Trumpa ir H. Kačinskis. Leidžia Lietuvių Kultūros Fondas.

J. Kapočius, Lietuvoje žinomas poligrafijos įmonės „Vaizdo“ savininkas, apsigyveno Bostone. Ten jis įkūrė spaustuę ir žada pradėti leisti lietuviškas knygas.

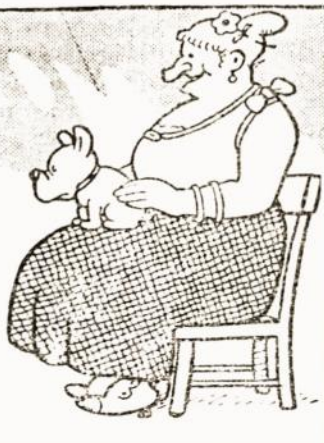
Agr. B. Gaidžiūnas lanko Amerikos lietuvių kolonijas sukdamas naują filmą, kuri pavaizduos lietuvių visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą. Dabar filmuojama So. Bostone visa tai, kas būdinga lietuvių gyvenimui.

Maracay mieste atidaryta vargo mokykla, kurioje lietuvių vaikai galės mokytis gimtosios kalbos, tėvynės istorijos, geografijos, dainų, įvairių darbėlių ir tikybos. Patalpas mokyklai davė inž. V. Vencus, kuris neseniai pirkė didelį namą, o suolams ir kitoms mokyklos reikmenims pirkti lietuviai sudėjo aukų. Pamokos bus šeštadieniais ir sekmadieniais.

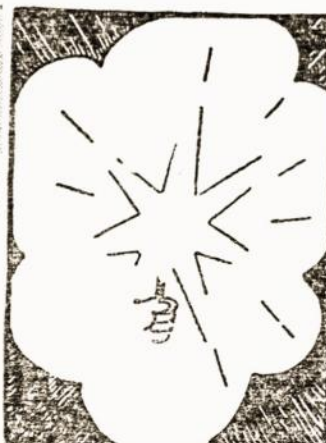
ADOMĖNAS PRARADO SIMPATIJĄ

Nesupuvęs kavalierius
Ponas Adomėnas.
Jis parsiveda ir viešnių,
Žinoma, po vieną.

Šitą Margaretą senis
Retkarčiais tik mato.
Tad paprašė papozuoti
Ją prieš aparatą.

Kas užsidėgė ar sprogo,
Nesvarbu žinoti.
Reikia, kad gražiai išeitų
Mylimosios foto.

Štai ir vieno veiksmo dramai
Turime idėją.
Anglė perpykus, kad negras
Ją apgaudinėjo...

IŠ MŪSU GYVENIMO

MENINIS COVENTRIEČIŲ PASIRODYMAS

Po įspūdingo Vasario 16 paminėjimo coventriečiai turėjo du pasirodymus: koncertą Leicesterėje ir Motinos Dienos minėjimą savo kolonijoj. Turint galvoję nepaprastą sąlygų sunkumą, tenka tik stebėtis šitų žmonių energija ir pasiryžimu. Ir juo toliau, juo geriau įvairūs pasirengimai paruošiami. Už visa tai coventriečiai dėkingi ne tik energingam jų iš Vokietijos atsikviestam muzikui kun. B. Pacevičiui, bet ir patys sau už dainos, liaudies šokio ir liaudies meno pamilimą. Šitie dalykai juos pajungė ir sujungė lietuviškon šeimon. Tai ypač pastebėtina chore, kuris savo ruožtu daina jungia krūvon it visą ne taip gausią visuomenę. Žodžiu, šiame aprūkusiame mieste veikia faktoriai, kurie stiprina lietuvišką dvasią ir teikia dar didesnių vilčių ateičiai.

Motinos Dienos minėjimas pradėtas trumpu skyriaus pirmininko žodžiu. Prezidiuman pakviestoms motinoms įteikta gėlės, simbolizuojačios meilę visoms coventrietėms motinoms. Gyd. Giriūnienė paskaitoje kai kurias motinas pagyrė ir kai kurias papeikė. Tai labai tiko ypač toms motinoms, kurios nelabai boja savo tautinių reikalų. Juk ne kas kita, o tik senolė motina išsaugojo tautos dvasinius turtus. Taigi ir šių dienų, ypač tremtinė motina turi stovėti tautinės sąmonės ir jos lobių sargyboje. Pabartos buvo tos, kurios greit pasiduoda aplinkybių dvasiai ir pačios gerai nesuprasdamos ir nemokėdamos bando net su savo vaikais kalbėti svetima kalba. Prelegentė buvo teisinga primindama seną lietuvišką išmintį: „Maža garbė svetimoms kalboms kalbėti, didelė gėda savos gerai nemokėti“.

Meninė programos dalis buvo įvairi ir spalvinga. Pasirodė ir vaikučiai (tai labai tiko tokio pobūdžio minėjimui), solistai, deklamatoriai, skaitytojai ir choras. Daug simpatijų susilaukė mažieji, ypač du pianistai — sutartinai paskambinę „popury“.

Choras skaičiumi nėra didelis, bet balsingas ir jaučiama turįs tvirtą mokyklą. Iš ankščiau girdėto „šauksmo“ aiškiai pereinama į švelnius niuansus ir piano. Tačiau dirgintui dar teks padirbėti keliant choro meninį lygmenį.

Coventriečiai, aiškiai matyt, rausiasi po savuosius dvasios lobynus ir šiuo metu jau yra atkasę kai kuriuos „deimantukus“. Iš jų paminėtini B. Enzelytė, kuri nuotaikingai padainavo solo dvi dainas. Ji neabejotinai turi gerus davinius išeiti į platesnę sceną.

Kartų su B. Enzelyte dainavusi duetu p. Urbonienė taip pat gražiai pasirodė.

Netikėtai gerai pasirodė J. Mašanauskas, vykusiai paskaitęs Vaičiuliaičio „Vakaras Sargo Namelyje“.

L. Aleksaitė ir Gr. Lauciūtė pajavirino programą deklamacijomis.

Senas dramos „vilkas“ J. Kazlauskas, paskaitė kun. B. Pacevičiaus „Pavergtai Motinai“.

Didelį įnašą į programos darnumą bei jos spalvingumą davė p. Valterienė. Kiekvienas klausytojas aiškiai suprato, jog jos solo debiutas švelniai nuteikė dalyvius. Ypač solistė stipriai piano niuansuose, sugebanti įsijausti dainos turinį. Coventriečiai tikisi, kad p. Valterienė bus dažnesnių ruošiamų programų dalyvė.

Programoje kažkodėl nebuvo tautinių šokių grupės. Buvęs

MOTINOS DIENA LONDONE

Gegužės 13 d. vakare, Londono ir apylinkės lietuviai, Londono lietuvių choro iniciatyva gausiai susirinkę paminėjo Motinos dieną.

Minėjimą atidarė Londono lietuvių meno samburio valdybos pirm. p. Nemajuška. Pagerbus motinas tylos minute, į garbės prezidiumą pakviesta: seniausioji motina p. Kuncienė, gausingiausios šeimos motina p. Bulaitienė ir organizacijų atstovai. Sveikino: kun. Kazlauskas, Kalinauskienė ir Bulaitis. Savo mintis pareiškė ir motinų atstovės: Kuncienė ir Bulaitienė. Kun. Kazlauskas skaitė paskaitą, kurioje nušvietė kilnų motinos vardą, vargus ir pasiaukojimą šeimai ir apie skausmus ir vargus mūsų motinos, pasilikusios už geležinės uždangos.

Meninėje dalyje buvo deklamacijos, solo ir Londono lietuvių choro, p. Mamaičio diriguojamo dainos.

Pranešinėjo p. Pesys.

V.V.

ATMAINA

Littleborough'o (Lancs.) mažas, iš visų pusių uolų kalnais apsuptas miestelis. Čia yra visokios pramonės. Tekstilės įmonėje „Shore Mill“, E. Clegg and Sons Ltd. dirba ne mažai dipukų, apie 50 žmonių, jų tarpe lietuviai, ukrainiečiai ir kelios lenkės. Dipukai šioje įmonėje turi pirmenybę darbe daugiau ir greičiau dirbti už vietinius, bet uždarbio atžvilgiu to negalima pasakyti. Anksčiau buvęs manedžeris Mr. Cluk'as, savo „simpatijas“ reikšdamas dipukams pabrėždavo jas keiksmiais. Vyras dėl tokio tono labai nesijaudindavo, bet moterys kaip jautresnės, net ir apsiverkavo. Po Velykų menedžeris buvo pakeistas. Naujasis menedžeris žmoniškai su dipukais elgiasi. Moterys,

LOTERIJA: Bilietų platinimas baigiamas. Kai kuriose vietose net pritrūko bilietų.

pastebėjusios tokią atmainą, lengviau atsiduso ir net Dievui už tai padėkojo. Nors atsargesnieji ir nepataria greit permaina džiaugtis ir siūlo, anot patarlės palaukti: „Pagyvensim — pamatysim“.

Varduvietis

BRITAI DAR 2000 DP ĮSILEIS

IRO prašoma, D. Britanija sutiko įsileisti 2000 išvietintų asmenų, paprastai vadinamų — DiPi, esančių Vokietijoje, kuriems D. Britanijoje gyvena giminės, draugai ar pažįstami sutiks garantuoti butą ir išlaikymą.

Teko patirti, kad pirmoj eilėj leidimus įvažiuoti galės gauti tie asmenys, kurie turi giminės šiame krašte, kurie sutiks garantuoti jiems butą ir išlaikymą. Vėliau bus duodami leidimai kitų kategorijų asmenims, bet ne daugiau kaip ligi 2.000 skaičiaus. Jokio galimumo nėra gauti įvažiavimo leidimų tokiems asmenims, kuriuos reikėtų čia atvežus gydyti ligoninėse.

Netrukus bus paskelbtos taisyklės, pagal kurias paskiri asmenys ar organizacijos galės atsikviesti giminės, draugus ir t.

IŠ LITTLE ADDINGTONO

Chem. inž. A. Adomėnas, nuo 1948 m. liepos mėn. dirba dažų pramonėje, tyrimo laboratorijoje, kaip laborantas. Be to, yra lektoriaus asistentas Wellingborough Technikos Institute, Chemijos skyriuje. Priimtas į Britanijos Chemikų Draugiją.

* * *

Savo srityje dirba ir kitas inžinierius (iš kulkumo, ar kitais sumetimais prašė pavardės neminėti). Jis dirba Rushden District Council, kaip Miesto Inž. padėjėjas. Tame pačiame Rushden'e 1947 metais jis pradėjo „stažą“... drauge su kitais tautiečiais kasė griovį. Žada greitai laiku apsinaminti.

* * *

Šioje apylinkėje 6 lietuviai jau turi nuosavus namus. V.S.

NAMU VAJUS

Namų Fondo akcijų pirkio: už 4 sv. R. Giedraitis, J. Juozapavičius, už 2 sv. R. Balsienė, A. Kučinskas, už 1 sv. E. Radavičiūtė, P. Kurganovas, S. Kavaliauskas, K. Adomavičius, A. Vanagas, A. Zinkevičius, A. Benetienė.

AUKOS TAUTOS FONDUI

Tautos Fondui aukojo: Lietuvių grupė gyvenanti Wooroloo sanatorijoje, Vak. Australijoje, jų svečiai bei lankytojai £ 6.10., J. Pustila 10/- ir J. Jonkaitis 10/-.

Skyr. narius

p. L. APANAČIČIŲ

ir

p-lę G. TOLIUSYTE,

sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, saulėto gyvenimo ir nesibaigiančios laimės linki

DBLS Londono I-jo skyr. valdyba ir nariai

Julija Zimnickienė, kilusi iš Lazdijų, prašoma pranešti savo adresą: Petru Šidlauskui, 53 Garner Ave., Welland, Ontario, Canada.

J. RICHARDS (BUTCHERS) LTD.

UŽSAKYMUS PRAŠOMA SIŪSTI DIREKCIJOS VARDU

91-93, CHARTERHOUSE STREET, LONDON, E.C.1.

TELEFONAI: Valdybos — CLE 5877, siuntinių skyriaus — BER 3281.

Visų mūsų 27 parduotuvių adresai nurodyti telefonų knygoje L—R 3815 psl.

DIDŽIAUSIAS ANGLIJOJE SIUNTINIŲ SKYRIUS pritaikytas šiame kr šte gyvenantiems kitašaliams patarnauti.

VISUOTINAI ŽINOMA PRODUKTU KOKYBĖ

ŠIĄ SAVAITĘ PASIŪLOME:

LAŠINIAI STATINĖSE (143 svarų statinė) po 2 šil. svaras, (parduodama visa statinė) kartu su pristatymu.

VIRTI, PRESUOTI LAŠINIAI	1 svaras	3/-
NAUJA KROKUVINĖ DEŠRA	1 "	6/-
LAŠINIAI I rūš. paprikuoti arba ne	1 "	3/-
LAŠINIAI II rūš. " " "	1 "	2/-
SAUSA KAIMIŠKA DEŠRA	1 "	5/-
PRANCŪZIŠKA DEŠRA	1 "	4/6
LAŠININĖ DEŠRA	1 "	4/6
ŠVIEŽIA, RŪKYTA DEŠRA	1 "	4/-
ITALIŠKA KIAULIENA, 29 unc.	1 dėžė	5/-
GRIKIAI (viso grūdo „geležiniai“) košei	1 svaras	1/6
GRIKIAI maltai košei	1 "	1/-

UŽSAKYDAMI PREKES, rašykite tiksliai ir aiškiai savo adresą, išvardinkite užsakomus dalykus ir pridėkite prie užsakymo atitinkamos sumos pašto orderį.

ŽIURĖKITE: jei užsakymo suma yra mažesnė, kaip 60 šil., tai reikia pridėti persiuntimo išlaidoms 1/6. Jei užsakymas yra didesnis kaip 60 šil., tada persiuntimo išlaidas firma pamoka. Reikalaukite kainaraščių.

TURIME KAINARAŠČIŲ LIETUVIŲ KALBA.

PALYGINKITE MŪSŲ KAINAS SU KITŲ KAINOMIS UŽ PANAŠIUS PRODUKTUS

KNYGOS, SPAUDINIAI

Kotryna Grigaitytė. Paslaptis. Lyrika. Iliustravo V. K. Jonynas, 77 pusl. 1950 metai. Išleido Venta, Vokietijoje.

Vertinti tokią subtilią kūrybą, kaip poeziją, nėra jau taip dėkingas darbas, nes žodžius ir sakinius, gimusius autoriaus širdyje, įgavusius grožio jo sielos gėlmėse ir išrikiuotus kompozicine tvarka, tenka labai atsargiai sverti ir daryti šokių ar tokį sprendimą. Tenka būti atspariam, kad nepavertų emocijos ir vengti neapsižiūrėjimų, nes poetai yra jautrūs žmonės ir nelabai mėgsta neapdairius recenzentus, o ypač rūščius.

Kotryna Grigaitytė mūsų grožinėj literatūroj ne naujokė. Jos eilėraščių tematika įvairi, gana aktuali, eilėdara rūpestinga, kalba švari, o ir ji pati nėra nepagydoma pesimistė. Ji žino, kad eibės neišvengiamybė vargina žmogų šiame ašarų klonyje ir kad pats žmogus nėra dar toks kultūringas, kad atskleistų visas savo dvasines vertybes ir dieviškojo prado slėpinių gražiausio žiedo pavidalą — meilę. Tačiau dėl to poetė nesišvaisto perkūnais, nekeikia priešų, bet poezijos meno priemonėmis jautriai registruoja mūsų gyvenimo dramų rezultatus ir lengvai priverčia mus liūdėti ir susimąstyti su ja. Ji kartais lyg prabėgomis paberia savo širdies perlų, leidama mums patiems daryti išvadas ir sprendimus, nes jos lyrikoje nėra nutarimų, nėra komandos, isterikos ir kitų pigių manierų.

Muzikalumas, lengvumas ir paprastumas — štai pagrindinės jos eilėdaros žymės, o dažniau aptinkamos temos yra meilė, dar atsiminimuose gyvas žvaliosios jaunystės dūkas, karas, šeima, sielvartas, tėvynė, gamta ir Dievas. Štai keli pavyzdžiai:

Paklydo mano dienos
tamsoj juodų akių.
Su drėkstančiom blakstienom
viliuos joms ir tikiu...
Juodos akys

Nemiegota per naktelę,
rūpestis širdužėj.
Nūdien mano svajonėlės
kaip laivai sudužę.
Ar sugriš jis?

Vėliavos raudonos, —
ne aguonų laukas,
tarsi kraujo putos
Nemunėly plauko.

Bijo pražydyt

Ne tik vaiskų ryto sapną,
margų pievų grožį,
bet ir saulę, saulaužėlę
po karstu užvožę.
Motinai

Užsnik, žiemužė, kraują
ir pėdsakus mirties,
tegu rimtis virš žemės
baltus sparnus išties.
Užsnik, žiemužė

Iš šių parinktų posmų matome, kad K. Grigaitytė, kurdama nelieta prakaito, kad ji sugeba parinkti žodį minčiai ir vaizdui, pakišti staigmeną ir stengiasi būti savita, nors ir sako:

Ir paklydo jaunos dienos
melsvų akių platuos.
Tiesias, tiesias mano kelias
tarp sapnų miglotų...
Mano kelias

Kotryna Grigaitytė yra talentinga poetė ir dėl jos pripažinimo negali būti balsavimo, nes ji jau pastoviai įsikūrė Lietuvos Parnase. Ji turi dovaną, tos ugnies neslepia savyje ir dėkoja Dievui, kad ji gali „lankstyti žodį, kaip berželį“ ir „saulės gijom puošti mintį“. Taip, ji tai gali, ji tai daro ir sako:

Didi laimė
savo posmais prisidėti,
kaip paukšteliai Tavo garbei gieda,
ir kartu į dangų žvelgti
su ramunės žiedu.
Tau dėkoju, geras Dieve.

Ar yra jos poezijoje silpnų vietų? Yra, kaip gi nebus. Kaikur jaučiamas skubotumas, nuovargis; kaikur rimai pažįstami ir ritmai nepaboti. Bet tų minusų jau reikia ieškoti, nes jie nekrinta į akis.

Prieš keletą metų Alfonso Nykos-Niliūno poezijos vertintojai pasigedo joje muzikalumo. Kotrynai Grigaitytei galėtume pareikšti priešingą pageidavimą, būtent, kad ji savo kūrybą trupučiuką „pasunkintų“, nes dabar ji lyg ir per skambį, per žvitri. Ir tas žvitrumas gundo poetę iš išsigelbėjimo slyste praslysti pro gilesnes mintis ir grafiškesnius vaizdus. Jei ji atsižvelgtų tai, be abejonės, laimėtų. Laimėtume ir mes.

O dabar „ant saldžiosios“, taip sakant, leiskite pakloti keletą poezijos deimantukų. Štai jie:

Kai į pusnį įbridau
šlamančio gegužio,
atgal kelio neradau
žalioms vinkšnomis ūžiant.
Negiedoki, vieversy

Tavo laiminančios rankos
mano galvą kai paglosto,
byra žvaigždės sidabrinės
iš dangaus galybių sosto.
Laiminančios rankos

Kalnai nebylūs Tavo žodžio klauso,
apsipina žiedais šakelės sausos.
Kristui Karaliui

Kai bučiuoji man virpančią ranką,
belydėdams žieduotu keliu,
pro grūmojančią ugnį patrankų
tavo žodžių išgirst negaliu.
Kaip daina

Nors ašarėlė
per skruostą rieda,
vistiek, šalele,
Tave myliu.
Su beržynėliais,
paprachio žiedu,
na, ir šio švelniu
tuo berneliu.

Gintaro šalelei

Kai kas gal pasakys: „Ir kas čia tokio? Labai paprasta ir aišku. Ir aš taip parašyčiau...“ Gal būt. Bet kodėl tamsta taip neparašei, o pirmoji parašė Kotryna Grigaitytė? Argi todėl, kad ji yra poetė, kad turi „aiškiaregystės“ dovaną, kad ji prisiima žmogaus tragizmą ir turi aiškų supratimą, kas yra laimė, filosofinė to žodžio prasme. Tai yra jos balandžiai, kaip ji vadina savo eilėraščius, gyvi, jaukūs padarėliai.

Kotrynos Grigaitytės poezijos rinkinį prie savęs turėdama, kad ir žvarbiems vėjams tremtyje užklupus, lietuvis gali pajusti, kad jo krūtine kažkas šildo, kad prie jo yra kažkas miela, artima, sava, — kad jis yra ne vienas. S.L.S.

PADĖKA

Gerbiamam mūsų buvusiam Sherburn sk. sekretoriui ir šio skyriaus steigimo iniciatoriui p. J. Gyparui, dėl susidėjusių aplinkybių apleidusiam mūsų sk. už jo pastangas ir gerus norus dirbti šio sk. labui, nuoširdžiai dėkojame. Sherburn skyriaus valdyba ir nariai

— Dabar; Rūdi, mano eilė gulti.

TRUMPOS NAUJIENOS

Nuo 1948 m. iki šio laiko į JAV atvyko 148.000 išvietintų asmenų arba DiPi.

Aukščiausioji Vatikano įstaiga tikėjimo ir papročių reikalams paskelbė potvarkį, kuris draudžia kunigams ir vienuoliams verstis ar dalyvauti prekyboje.

Vienas japonas išrado lankstomą veidrodį. Jis yra padarytas iš plastinės medžiagos ir dėl to galės būti vyniojamas panašiai kaip popieris.

Egipto karaliaus Faruko vardas vėl atsidūrė didžiojoje spaudoje. Tai atsitiko dėl to, kad jo sesuo Fatija ištėkėjo už Egipto diplomato, nepaklausiusi prieš tai brolio leidimo.

Prezidentas Trumanas savo kelionėje po Ameriką prakalbomis sukėlė amerikiečių didžiausią dėmesį. Aplankė jis, be kita ko ir indijonų „buivolų odos“ giminės rezervatą. Giminės vadas prezidentui padovanojo „taikos pypkę“ ir pasiūlė parūkyti su Stalinu. „Visuomet pasirenge taikos pypkę išrūkyti su visu pasauliu“, — atsakė prezidentas.

Ramiam vandenyne iš plaukiančio Amerikos laivo raketiniams sviediniams išmesti, išmestasai sviedinys pasiekė 106 mylių aukštį.

JAV gyventojai azartiniais lošimais per metus išleidžia ne mažiau, kaip 12 milijardų dolerių arba tiek, kiek atseina per metus krašto apsauga.

Paryžiuje susekta slapta hitlerinė organizacija. Vienoj avalynės krautuvė policija rado ginklų ir Hitlerio nuotrauką. Įdomu tai, kad šiai griežtai šovininistinei organizacijai priklauso prancūzai.

Graikijoje vėl pradėjo veikti komunistinių partizanų gaujos. Jos atvyko iš Bulgarijos. Ryšium su šiuo reiškinio, vėl susirinko specialioji Balkanų reikalams komisija.

Siemet, dėl pavasarinio potvynio ne mažai Kanados vietovių nukentėjo. Eilė miestų buvo iš dalies išsiliejusi iš upių vandens apsemta. Didelis potvynio poveikis gresia ir Vinipego miestui, turinčiam 300.000 gyventojų.

Suimtąjį Baltojo jūroje britų žvejų laivą „Etruria“ rusai, D. Britanijos intervencijos dėka, savaitę išlaikė, paleido. Prieš paleisdami pareikalavo sumokėti 300 rublių pabaudą ir konfiskavo laive buvusius žuvis, kaip esą Sovietų teritoriniuose vandenyse pagautas.

Pono Tito organas „Borba“ praneša, kad Rumunija neteko viso laivyno ir savo žinioj neturi nė vieno laivo. Visus Rumunijos laivus ir laivų statyklas perėmė vad. mišrioji rusų-rumunų bendrovė, kurioje rumunai neturi ne tik galios, bet ir jokio balso. Rusai bendrovės šeiminkai ir daro ką nori. Bendrovės direktorius yra rusas. Jo atlyginimas 200.000 lejų mėn., tuo tarpu paprasto rumuno, bendrovės darbininko mėnesinis atlyginimas nepraneša 5000 lejų.

Švedija dar kartą parodė panašios rūšies pataikavimą rusams, skubėdama pripažinti komunistinę Kiniją, kaip Baltijo valstybių okupavimo metu, nutraukdama su jomis diplomatinis santykius, arba vėliau — išduodama rusams Baltijo valstybių politinius pabėgėlius, kurie mėgino Švedijoje, kaip kultūringame krašte, prieglobstį rasti.

Sovietinė Rusija tebeplečia tarptautinių įstaigų boikotą. Neseniai jos atstovas pasitraukė iš Tarpt. Raudonojo Kryžiaus komiteto posėdžio Ženevoje dėl to, kad minėta organizacija atmetė Rusijos reikalavimą pašalinti nacion. Kinijos atstovą.

Florencijoje italų policija suėmė 5 asmenis, kurie dalino kareiviams saldinius. Saldainiai buvo įvynti ir agitacinius komunistų lapelius kurstančius nerimą.

Viena vokiečių Chemnitzo teismui įteiktą skundą prieš savo vyrą, reikalaujama išsiskyrimo. Negalinti toliau su vyru gyventi dėl jo niekinančio įžeidimo, kurį jis reiškia vartodamas jos dirbtinas žiaunas cigaro galams prakąsti.

Vašingtono policija suėmė vieną džentelmeną už tai, kad jis gatvėje sutikęs šunį pradėjo su juo elgtis taip, kaip neretai elgiasi šuva su žmogumi: kandžiojo šunį. Suimtąjį policija nugabeno į ligoninę.

Per paskutiniuosius dešimt metų Indijos gyventojų skaičius padidėjo 28 milijonais ir šiuo metu siekia 347 milijonus. Ateinančiais metais balandžio mėn. bus didžiausi žmonijos istorijoje parlamento rinkimai, nes juose dalyvaus per 175 milijonai rinkikų.

Nuo kovo 13 d. iki balandžio 17 d. D. Britanijoje bedarbių skaičius 18.298 sumažėjo. Bendras bedarbių skaičius tuo metu siekė 329.000.

Gen. Clay'us, buvęs vyriausias Amerikos kariuomenės vadas Vokietijoje pareiškė, kad manęs, jog fizinis karas su Rusija artimoj ateity galėtų kilti.

I Belgiją atplaukė pirmieji Amerikos ginklų transportai Belgijai. Uoste jokių demonstracijų „penktosios kolonos“ nesukėlė.

Milano kardinolas Schuster'is, plačiau žinomas kaip Musolinio respublikos likvidavimo tarpininkas, pagraisno tėvus pavartyti nuo bažnyčios, jei jie savo vaikus leis dalyvauti komunistinio jaunimo organizacijose.

Šiais metais Europoje laukiama didžiausio Amerikos turistų skaičiaus. Pernai per ketvirtį milijono amerikiečių Europą aplankė.

KAS dar nespėjo įsigyti loterijos bilietą, vėliausias laikas dabar padaryti. Bilieto kaina 6 penai. Galima gauti skyriuose arba centre.

Prez. Trumanas paskelbė, kad gegužės 30 d. visame JAV krašte bus pamaldos dėl taikos.

Atlanto vandenyne, netoli Atlantic City mieste, vėl pastebėtas nežinomas povandeninis laivas. Amerikos laivyno įstaigos įvykį tiria.

Berlyno laikraščiai praneša, kad pastaruoju metu į vak. Berlyno dalis atbėgo apie šimtas iš rytinės Vokietijos vad. liaudies milicininkų, kaip politinių emigrantų ir paprašė leidimo apsigyventi.

Eritrejoji, šiaurės Afrikoje, Italų kolonijoje veikia slapta teroristų organizacija, kuri žudo italus kolonistus. Jau 44 italai iš pasalių nužudyti.

Londono valgyklose pabrango puse peno arbata. Dabar jos puodukas kainuoja pustrėčio peno.

Dėl pavasarinio potvynio iš krantų išsiliejusi Raudonoji upė pradėjo semti Vinipego miestą. Dėl potvynio jau išsikėlė iš miesto per 100.000 gyventojų.

Prez. Trumanas baigė savo kelionę po Jungtines Amerikos Valstybes. Paskutinę savo išvykos dieną buvo sustojęs Čikagoje, kur susirinkusiems 25.000 amerikiečių pasakė kalbą.

Iš Jugoslavijos pranešama, kad rusų kariuomenė Vengrijoje perkilnojama, statoma naujas aerodromas Timisoaroj, 25 mylios atstu nuo Jugoslavijos sienos; statomi kariniai tiltai per Dunojų tarp Rumunijos ir Bulgarijos.

Atvirukai su kunigaikščių atvaizdais. Atvirukai su Gedimino, Kęstučio ir Vytauto atvaizdais, pritaikyti siųsti paštu be vokų. Kaina — 5 penai vienetui. Užsakantiems 20 ir daugiau vienetų — 10% komiso. Atvirukų pavyzdžiai išsiuntinėti DBLS skyrių valdyboms. Užsakoma šiuo adresu: F. Neveravičius, 40 Fosse Rd. Central, Leicester.

Antanas Miežalis, gyvenęs Anglijoje, prašomas atsiliepti Jonui Karklai, Gravenhill 5 Camp, Bicester, Oxon.

Pranas Barauskas prašomas atsiliepti; turiu svarbių žinių. Jonas Liobė, 14, Peak Hill Gardens, Sydenham, S.E.26, London.

Vedybų tikslu norėčiau susirašinėti su mergaite atatinamo amžiaus. Esu 39 m. jaunas emigrantas, nevedęs. Pageidauju su pirmu laišku siųsti nuotrauką ir nors trumpą gyvenimo aprašymą. Atsakysiu į visus rimtus laiškus, taip pat atsilyginsiu ir savo nuotrauką. J. Petračiūš, 183 Strachan Ave., Toronto W. Ontario, Canada.

Petras Tribuišis, gyv. Anglijoje, ar kas jį žino, praneškite: Vladui Valuckiui, 57 Mulberry Terr., Calton St., Huddersfield, Yorks.

Gegužės 27 d., šeštadienį, Londono Lietuvių Sporto ir Soc. Klube, 345a, Victoria Park Road, rengiamas

ŠOKIŲ VAKARAS

Pradžia 8 val. iki 11 val. 30 min. Įėjimas: nariams — veltui, svečiams — 1/6.

Gegužės 28 d., sekmadienį — šokiai iki 11 val. 30 min.

Gegužės 29 d., pirmadienį, klubo patalpose bus šokiai. Gros plokštelių muzika.

Widnes, šv. Patriko salėje, Sekminėse, gegužės 28 d.

ŠVENTVAKARIS

Programoje, be kitų numerių, bus rodoma lietuviškų vaizdų filmas. Kviečiame nepraleisti paskutinės progos. Pradžia — 12 val. 30 min. Pabaiga — 7 val. vakare.

ATOSTOGAS PRALEISTI PATARTINA BLACKPOOLYJE

Maistas ir nakvynė dienai dvylika ir pusė šilingo. Būtina iš anksto užsisakyti.

Kreiptis adresu:

L. Živatkauskas, 62, Holmfild Road,

Blackpool, N.S.

MODERNUS PRIVATUS VIEŠBUTIS

18, Talbot Square, London, W.2.

Telef.: PADdington 2855

puikiai mobiliuotas, daug kambarių su privačiomis voniomis (2 min. kelio nuo Paddington stoties ir S-gos įstaigos). Susikalbama prancūziškai, vokiškai, itališkai, rusiškai.

Kaina 12/6 nakvynė ir pusryčiai.

Sav. A. Tiškevičius

Iš dramblio kaulo padaryti bilijardo kamuoliai yra elastingesni už guminius. Juo greičiau įspausta medžiaga atgauna pirmykštę būseną, juo ji yra elastingesnė. Kai du bilijardo kamuoliai susiduria, jų šonai akimirksniui išsispaudžia ir tuoj pat atgauna normalų apvalumą, tokiu būdu vienas kitą stumdami į priešingas puses. Plienai yra elastingesni už dramblio kaulą, bet plieniniai kamuoliai bilijardui per sunkūs.

SAVAITĖS IVYKIAI

(Tęsinys iš pirmo puslapio)

tinimas. Net rusams simpatizuojančių vokiečių nuomonė pasikietė priešingai. Tai pajutė ryt. Vokietijos komunistiniai vadai pradėjo ieškoti „žaibolaidžio“, kuris išaugusį neapykantos įtempimą sumažintų. Jie manė, kad „žaibolaidžiu“ tiks reparacijų, t.y. rusų imamos iš vokiečių kontribucijos sumažinimas. Tuo tikslu ryt. Vokietijos komunistinė valdžia paskelbė, kad ji paprašiusi Rusiją sumažinti imamas reparacijas. Į tai dabar rusai oficialiai, Stalino pasirašytu raštu atsakė, kad ryt. Vokietijos valdžios prašymą sutinka patenkinti ir likusią reparacijų sumą sumažina. Esą, iš priklausančios Rusijai iš Vokietijos reparacijų 10 milijardų dolerių sumos, likusią 6 milijardų dolerių sumą sumažina perpus, o likusią 3 milijardų dolerių dalį išdėsto 15 metų.

Toks Rusijos žygis aiškiai taikytas propagandos tikslams Vokietijoje, ir kitur buvo sutiktas kaip blefas. Teisiniu atžvilgiu niekas rusams tokios reparacijų sumos nėra pripažinęs. 1947 m. keturių didžiųjų konferencijose Molotovas 10 milijardų dolerių reparacijų reikalavimą iš visos Vokietijos, bet Amerikos, D. Britanijos ir Prancūzijos atstovai nesutiko tiek Rusijai reparacijų pripažinti. Vėliau jokioje konferencijoje tas klausimas nebuvo keltas. Reparacijas iš rytinės Vokietijos rusai ėmė savo nuožiūra ir ėmė kiek, norėjo ir ką galėjo paimti. Jie ėmė fabrikus, visokius techninius įrengimus, ėmė iš veikiančių geležinkelio bėgius, geležinius stulpus ir net namų durų rankenas. Iš paliktų veiktų įmonių rusai ėmė dar pusę gaminių. Žinovai prileidžia, kad reparacijų vardu rusai iš rytinės Vokietijos paėmė kelis kartus minimą 10 milijardų dolerių sumą ir ėmė tol, kol dar buvo kas paimti.

Žodžiu, visas šis dalykas nuskambėjo kaip pigios propagandos barkstelėjimas.

LAIŠKAI REDAKCIJAI

DĖL GLĖBIUOSE GRIMSTANČIŲJŲ

„B.L.“ 15 nr. p. Z. Silsdenaitis apibūdino šeimos tragediją. Tai tiesa, bet tuos, kurie grimsta rusių bei indus glėbiuose netikslu būtų dar labiau vanoti. Juos reiktų gelbėti, o išgelbėjus pagalvoti, kad išgelbėtasis iš kokios rusės glėbio nepatektų kaip balon—indus glėbim, ar atvirkščiai. Pagaliau mažas skirtumas.

Ryšium su ta problema vertėtų rimtai atkreipti dėmesį p. Steponavičiaus straipsnyje, iškeltam reikalui gelbėti Vokietijoje likusius, kuriame siūloma šeimoms paimti po vieną ar du vaikučius. Atrodo ir viengungių atsirastų, kurie paduotų pagalbos ranką motinai kartu ir vaikui. Bet kad panašiai atsitiktų, reikalingas tarpininkas. Gal kuriame nors glėbyje grimstančiam, o kitam — varge esančiam savo ranką. Abejonės negali būti, kad vienas ir kitas reikia gelbėti. Tai, pagaliau, liepia ir lietuviškoji sąžinė.

Grimst'is

KLAUSIMAI

Kl. Gerb. žadėjote parūpinti „Lietuvos Istoriją“ ir Lietuvių Kalbos Vadovą“. Surinkote pinigų ir nutilote. Tie, kurie jums pinigų patikėjo, norėjo gauti siūlomas knygas, bet ne klausyti pasakojimų, kaip tos knygos spausdinamos. Kada gi, galų gale dėl to pasidariusios „istorijos“ pasibaigs? M. R-s

Kl. Nespėjau laiku užsisakyti „Lietuvių Istoriją“ ir „Lietuvių Kalbos Vadovą“. Ar negalėčiau jų dabar užsisakyti? M. Ribokas

Ats. Minėtas knygas ryžosi išleisti ne DBLSq-junga, bet Vokietijoje esančios lietuvių leidyklos: „Patria“ ir „Venta“. Abi knygos yra didelės ir lietuvių tautos kultūrai didžiai reikšmingos. Tremties sąlygose jas sunku išleisti. Reikia didelio kapitalo ir laiko. Neturint leidėjams kapitalo, jis buvo telkiamas tų asmenų pagalba, kurie suinteresuoti minėtas knygas įsigyti, arba prenumeratos būdu. D. Britanijos lietuviai užsiprenumeravo: 1) „Lietuvos Istorijos“ apie 380 egz. ir 2) „Lietuvių Kalbos Vadovą“ — apie 130 egz., vadinas, ne kažin kiek daug. Jų pinigams, net ir kraštutiniausiu atveju, pavojaus nėra. Dėl to jie gaus arba užsakytas knygas, arba pinigų.

Apie minėtų knygų leidimo darbą buvo informuojama ne tam, kad kas tai palaikytų ne-naudingą šališkumą dėl jo įmokėtos prenumeratos saugumo, bet kad geros valios prenumeratoriai žinotų kaip eina tų knygų leidimo darbas. Prie tų informacijų, kurios tuo reikalu buvo paskelbtos, galima dabar tiek pridėti.

Lietuvos Istorija jau atspausdinta. Ji turi 698 pusl., 3 keliaspalvius žemėlapius ir apie 400 iliustracijų. Šiuo metu knyga jau rišama. Tokios didelės knygos rišimo darbas nėra greitas. Irištieji knygos egzemplioriai tuojau siunčiami prenumeratoriams. Pirmosios siuntos jau išsiųstos gegužės 15 d. Knyga prenumeratoriams siunčiama pagal jos užsakymo eilę. Iš viso šios knygos atspausdinta 2.500 egzempliorių. Apie pusę teks prenumeratoriams. Pasirodo, tik vieną ketvirtadalį leidimo išlaidų prenumeratoriai padengė. Dėl to, savaime suprantama, nuo prenumeratos atlikę egzemplioriai tokia kaina, kaip prenumeratoriams, negalės būti parduvinėjami. Visų prenumeratorių sąrašus savo metu yra gavusi leidykla, dėl to šiuo metu kalbėti apie naujus prenumeratorius, kada knyga jau yra išėjusi, net nemandagu.

„Lietuvių Kalbos Vadovą“ spaudos darbas yra gerokai pažengęs. Rinkinyje jau sutvarkytas puslapias. Knyga bus 602 puslapiai. Pirmieji 320 pusl. visiškai iškoreguoti ir jau spausdinami. Spausdinama gerame, ploname popieryje. Tokios knygos išleidimo darbas labai lėtas, nes tenka po keletą kartų rinkinį taisyti ir skaityti, vadinas, koreguoti. Šios ir kitos sąlygos, nekalbant jau apie reikalingo leidimui kapitalo stoką, neleidžia tiksliai pasakyti, kuriai, būtent dieną knyga išeis. Viena aišku, kad ji išeis ir kad ryšium su jos išleidimu didžiausia darbo dalis jau nudirbta. Truputį pakantos, gerbiamieji.

SKAUTIŠKUOJU KELIU

Sese, Broliai, ar jau žinai, kad stovykla prasidės liepos 8 d. ir baigsis liepos 16 d. didžiuoju laužu, kurio pasisiekimas priklausys nuo mūsų visų nuosirdaus pasirošimo.

I šį laužą mes kviesimės lietuvišką visuomenę, anglų skautus ir yra vilties sulaukti svečių ir iš jų vadovybės.

Tų draugų skautai, kurie stovyklą, tesudaro stovyklines skiltis ir iš kalno pasiruošia didžiajam laužui. Skudutininkai! Pagroti lietuviškais skudučiais jums puiki proga.

Didžiojo laužo dieną bus suruošta ir skautiška parodėlė. Kiekvienas jūsų, važiuodamas į stovyklą, teatsiveža visa, ką jūs turit skautiško: dėžutės su skautiškais raizžiniais, skautiški albumėliai, fotografijos, pačių pasigaminoti skautiški peiliai, įvairi skautiška spauda ir k.

Stovyklon registruojamės iki birželio 15 d. Stovyklauti galės visi ar tai aktyvūs, ar šiuo metu pasyvūs skautai-ės. Užsiregistruojant įmokama 10 šil. t.y. dalis pinigų už maistą stovyklos metu (27 šil. skautams, 22 šil. jaun. skautams).

Sek „Brit. Lietuvyje“ „Skautiškuoju keliu“.

Psktn. K. Vaitkevičius,
(55 Byron St., Derby)

PRANEŠIMAI

Birželio 28 d. — liepos 18 d. Valijos Jaunimo Lyga ruošia tarptautinį jaunimo sąskrydį Valijoje, netoli Borth'o miesto. Asmenys 18—30 m. amžiaus, norį įdomiai praleisti atostogas ir atstovauti lietuviams, prašomi apie tai pareikšti Centro Valdybai ligi gegužės 25 d. ir nurodyti pasirinktą dalyvauti laiką.

Pragyvenimas kainuos £2.3.6 į savaitę. Negalintiems užsimokėti bus parūpintas pragyvenimas nemokamai. Kelionės išlaidas turės dalyviai pamokėti.

Lietuviams rezervuotos keturios vietos. Pakaitomis gali dalyvauti 8 žmonės. Pageidaujama, kad dalyviai galėtų susikalbėti angliškai.

DBLS Centro Valdyba